

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

**UNIwersYTET
ZAANGAŻOWANY
2024**

UNIwersYTET ZAANGAŻOWANY 2024

**UNIwersYTET
ZAANGAŻOWANY
2024**

Spis treści

- [5](#) List Jej Magnificencji
- [6](#) UAM w liczbach
- [8](#) UAM Rankingi

CZŁOWIEK / SPOŁECZEŃSTWO

- [12](#) Zmniejszanie nierówności poprzez dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze
- [14](#) Triki siewców wątpliwości
- [16](#) Kultura w zagrożeniu
- [18](#) Rodzina źródłem wiedzy o Poznaniu
- [20](#) Zakłócone rutyny. Życie codzienne w kryzysie energetycznym
- [22](#) Człowiek w przestrzeni cyfrowej
- [24](#) Przekładając obraz na słowo
- [26](#) Mam afazję – chcę być wysłuchany, chcę być zrozumiany
- [28](#) Mała rzecz w wielkiej sprawie
- [30](#) Tajemnice kopalnych bakteriofagów
- [32](#) Wyprawy z etnoekipą
- [34](#) Baśnie i ich moce
- [36](#) Przedsiębiorcza puszcza, czyli ekonomia dla dzieci
- [38](#) Minigranty migracyjne
- [40](#) Razem ku przyszłości
- [42](#) Centrum badań nad wyzwaniami ekologicznymi i energetycznymi

- [44](#) Biuro Innowacji Społecznych i Zrównoważonego Rozwoju
- [46](#) Cyfrowa zmiana
- [48](#) Młodzi głosują. Prawybyory w Ostrowie Wielkopolskim
- [50](#) LiMA na rzecz umiędzynarodowienia
- [52](#) Dariah.pl
- [54](#) Strefa projektów edukacyjnych i społecznych

ŚRODOWISKO

- [58](#) Wyzwania nadmiernej turystyki
- [60](#) Śmierć gleb oznacza głód
- [62](#) Epicnutrients – zrównoważone polepszacze gleb
- [64](#) Białko z owadów na talerzu
- [66](#) Polimery a gospodarka obiegu zamkniętego
- [68](#) Ogród Botaniczny UAM – oaza zieleni w centrum miasta
- [70](#) Demonstracyjny ogród klimatyczny
- [72](#) Ekoedukacja według modelu STEAM
- [74](#) Code for Green
- [76](#) Noc w lesie

KALEJDOSKOP

- [78](#) Kalejdoskop: popularyzacja nauki, integracja, aktywizacja

Prof. Bogumiła Kaniewska

REKTOR UNIwersytetu IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

”

„Nauka leży u podstaw każdego postępu, który ułatwia życie ludzkie i zmniejsza cierpienie”

Maria Skłodowska-Curie

Szanowni Państwo,

z wielką radością zapraszam Państwa do lektury kolejnej edycji raportu „Uniwersytet Zaangażowany”. Jestem dumna z bogactwa projektów i inicjatyw realizowanych na naszej uczelni, które bezpośrednio odnoszą się do wyzwań społecznych i środowiskowych, z jakimi mierzymy się w obecnych, jakże fascynujących, dynamicznych i niejednoznacznych czasach.

Wiele z tych przedsięwzięć powstaje we współpracy z partnerami z różnych sektorów, co znacząco zwiększa ich skuteczność oraz realny wpływ na otaczającą nas rzeczywistość. Takie partnerstwa nie tylko wzbogacają nasze perspektywy badawcze i edukacyjne potencjały, ale także zapewniają twórcze przestrzenie do dialogu, wymiany myśli i doświadczeń. W ten sposób wzmacniamy lokalne społeczności, z którymi nasza uczelnia jest ściśle związana, których jest istotną częścią i którym służy.

W raporcie ukazujemy działalność naszej społeczności akademickiej – również w kontekście celów zrównoważonego rozwoju, które są mi szczególnie bliskie. W nadchodzącej kadencji planuję poświęcić tej idei wyjątkową uwagę i troskę, z wiarą, że stanowi ona klucz do przyszłości. Lektura raportu, choć prezentuje on jedynie część inicjatyw realizowanych na naszej uczelni, napawa optymizmem. Nasz uniwersytet to bowiem miejsce, gdzie utalentowani i pełni pasji naukowcy, studenci i pracownicy nieustannie zadają ważne pytania oraz poszukują innowacyjnych i nieoczywistych rozwiązań, a także często je znajdują!

Zapraszam Państwa do zapoznania się z raportem, wierząc, że przedstawione w nim projekty dostarczą wielu inspiracji i pokażą, jak dzięki wspólnym staraniom możemy dokonywać licznych pozytywnych zmian.

Bogumiła Kaniewska

UAM w liczbach

21

wydziałów

1 191

doktorantów
i doktorantek

38

studiów
podyplomowych

4 392

publikacje naukowe

4

filie

1 016

słuchaczy
i słuchaczek studiów
podyplomowych

255

kół naukowych

740

realizowanych
projektów naukowych
i badawczych
o budżetach
> 712 mln zł

13 292

osoby przyjęte na
studia

145

kierunków studiów

2 829

pracowników
i pracowniczek
akademickich

735

studentów i studentek
zagranicznych

28 988

studentów i studentek
na studiach
stacjonarnych
i niestacjonarnych

218

specjalności

2 055

pracowników
i pracowniczek
administracji

UAM Rankingi

Ranking „Perspektyw”

(2024)

3 UNIwersytet w Kraju

6 UCZELNIA w Kraju

Times Higher Education

Ranking światowy (2024)

1001-1200

Ranking światowy tematyczny

NAUKI PRZYRODNICZE	601-800
NAUKI FIZYCZNE	801-1000
PSYCHOLOGIA	501-600
EDUKACJA	301-400
NAUKI SPOŁECZNE	601-800
SZTUKA I HUMANISTYKA	301-400

IMPACT Ranking

1000+

DOBRA JAKOŚĆ EDUKACJI (SDG 4)	601-800
MNIEJ NIERÓWNOŚCI (SDG 10)	201-300
DZIAŁANIA W DZIEDZINIE KLIMATU (SDG 13)	401-600
PARTNERSTWA NA RZECZ CELÓW (SDG 17)	601-800

QS

Ranking światowy (2025)

761-770

Ranking światowy tematyczny (2024)

JĘZYKOZNAWSTWO	151-200
JĘZYK ANGIELSKI I LITERATURA ANGLOJĘZyczna	251-300
JĘZYKI WSPÓŁCZESNE	301-340
SZTUKA I HUMANISTYKA	401-450
CHEMIA	551-600
BIOLOGIA	551-600
ARCHEOLOGIA	151-200
EDUKACJA	401-420
NAUKI PRZYRODNICZE	401-450
FIZYKA I ASTRONOMIA	401-450
ROLNICTWO I LEŚNICTWO	251-300

QS Sustainability Ranking (2023) 434

QS Europe University Rankings (2024) 258

QS Europe University Rankings – Eastern Europe (2024) 15

Ranking Szanghajski

Ranking światowy (2024)

901-1000

Ranking światowy tematyczny (2023)

NAUKI O ATMOSFERZE	301-400
KOMUNIKACJA	201-300
EKOLOGIA	201-300
EDUKACJA	301-400
GEOGRAFIA	201-300
MATEMATYKA	301-400

Green Metric (2023)

339

US Best News

Ranking światowy (2024)

935

Ranking światowy tematyczny (2024)

SZTUKA I HUMANISTYKA	123
BIOLOGIA I BIOCHEMIA	648
ŚRODOWISKO / EKOLOGIA	439
CHEMIA MATERIAŁOWA	688
NAUKA O ROŚLINACH I ZWIERZĘTACH	475
NAUKI O ZIEMI	424
CHEMIA	602
CHEMIA FIZYCZNA	493
FIZYKA	657
NAUKI SPOŁECZNE I ZDROWIE PUBLICZNE	436

CZŁOWIEK i SPOŁECZEŃSTWO

Uniwersytet to przede wszystkim ludzie. Ważne dla nas jest wzmacnianie nie tylko wspólnoty akademickiej, lecz także społeczności lokalnych, z którymi nasza uczelnia jest związana i których jest istotną częścią.

Prof. Tadeusz Stryjakiewicz

Zmniejszanie nierówności poprzez dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze

Nierówności w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego utrzymują się nie tylko w skali globalnej, ale również wewnątrz kraju.

> **Szczególnie niepokojąca jest sytuacja obszarów wiejskich, położonych peryferyjnie, z dala od autostrad i aglomeracji wielkomiejskich.**

Przykładem takiego obszaru jest gmina wiejska Wągrowiec, w której istotnym impulsem wzmacniającym rozwój może być dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe. Gmina ta stała się swoistym poligonem doświadczalnym dla studentów gospodarki przestrzennej oraz zintegrowanego planowania rozwoju. Pod kierunkiem pracowników naukowych (prof. T. Stryjakiewicza, dr. B. Kotsuta, dr. inż. P. Ciesiółki, mgr. inż. K. Kolińskiego) uczestniczyli oni w projekcie „Nauka przez praktykę – włączanie studentów w prace na rzecz jednostek samorządu terytorialnego”, prowadzonym w ramach programu „Uniwersytet Jutra”. Celem projektu było opracowanie we współpracy z mieszkańcami i przedstawicielami władz lokalnych koncepcji wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych w planie zintegrowanego rozwoju gminy.

Studenci dokonali inwentaryzacji zasobów przyrodniczych i kulturowych wybranych obszarów gminy, przeprowadzili wiele wywiadów z przedstawicielami społeczności i samorządu, a przede wszystkim opracowali koncepcje zagospodarowania przestrzennego wsi i obszarów wymagających szczególnej interwencji. Efektem ich pracy są między innymi (1) wzbogacenie realizowanego obecnie projektu rewitalizacji wsi Łekno o szereg elementów społecznych postulowanych przez mieszkańców oraz (2) przygotowanie projektu szlaku turystyczno-edukacyjnego wzdłuż rynny jezior gołaniecko-wągrowieckich wraz z projektami mostu wiszącego, pomostu muzycznego, punktu widokowego, a także udostępnienia zapomnianego dziedzictwa rodu Pałuków w Danaborzu.

Zrealizowany projekt doskonale ukazuje korzyści planowania partycypacyjnego i efekt synergii planistycznej. Jest on przykładem zastosowania podejścia *action research* w działalności badawczej i dydaktycznej, nawiązującego do filozofii i metodologii prowadzenia badań problemowych, których sensem jest połączenie wiedzy naukowej i aktywnego działania ze społecznością lub organizacją, których problem dotyczy.

Uczestnicy projektu przed Urzędem Gminy w Wągrowcu

Prof. Andrzej W. Nowak

Triki siewców wątpliwości

Profesor Andrzej W. Nowak z Wydziału Filozoficznego kieruje projektem „Strach, niepewność, wątpliwości. Społeczne wytwarzanie niewiedzy w Polsce”, który ma na celu zrozumienie i zwalczanie dezinformacji.

> Projekt jest praktyczny i ukierunkowany na realne zastosowania.

Punktem wyjścia do analizy, jak wytwarzane są lęki i niepewności w społeczeństwie, jest agnotologia – badania nad niewiedzą. W debacie publicznej często stosuje się techniki generowania strachu czy niepewności. Należą do nich między innymi wytwarzanie wrażenia symetrii w dyskusjach – na przykład na temat zmian klimatycznych – i domaganie się stu-procentowej pewności od ekspertów. Tymczasem w nauce sądy formułuje się warunkowo, na podstawie dostępnych dowodów, co może być mylnie interpretowane jako brak pewności. Tego rodzaju manipulacje prowadzą do poczucia zagubienia i dezorientacji.

Projekt zakłada edukowanie społeczeństwa na temat technik manipulacyjnych i ich rozpoznawania, identyfikowania teorii spiskowych i propagandy oraz naukę śledzenia źródeł informacji. Ważnym elementem projektu będą podcasty, filmy i podręcznik wykrywania złych praktyk. Tego rodzaju edukacja ma pomóc w nawigowaniu w świecie pełnym dezinformacji. Profesor Nowak wspomina, że dezinformacja często wykorzystuje media społecznościowe, które formułują przekaz w sposób wywołujący natychmiastową reakcję. Projekt będzie uczył, jak sprawdzać źródła i unikać wyciągania pochopnych wniosków.

Współpraca z ośrodkiem doskonalenia nauczycieli pozwoli na wprowadzenie treści projektu do szkół, co dostarczy nauczycielom scenariuszy lekcji oraz narzędzi edukacyjnych.

Celem projektu jest również przywracanie zaufania do nauki i rzeczywistości poprzez systemowe działania i cierpliwość oraz partnerskie podejście do obywateli. Popularne jest przekonanie, że nauka rozwiązuje problemy w cudowny sposób, ale w rzeczywistości jest to proces pragmatyczny, polegający na rzetelnym badaniu i rozwiązywaniu problemów. Dzisiejsza nauka, operująca dużymi zespołami i skomplikowanymi technologiami, nie jest łatwo dostępna dla laików, ale zrozumienie jej podstaw jest możliwe.

Prof. Wojciech Szafrąński i dr Alicja Jagielska-Burduk

Kultura w zagrożeniu

UNITWIN „Culture in Emergencies” (Kultura w zagrożeniu) to pierwsza na świecie sieć odnosząca się do ochrony dziedzictwa kulturowego w zagrożeniu.

> UNITWIN będzie ściśle współpracować z UNESCO, aspirując do roli flagowego projektu w zakresie ochrony kultury w zagrożeniu.

– Cały czas obserwujemy sporą dynamikę zmian w ochronie dziedzictwa kultury, od zagrożeń naturalnych po konflikty zbrojne. Mamy więc bardzo aktualną debatę na temat tego, jak reagować i jak się przygotowywać – mówi dr Alicja Jagielska-Burduk, kierowniczka Katedry UNESCO z zakresu prawa ochrony dóbr kultury.

Konsorcjum, którego członkiem jest UAM, zajmie się badaniami nad rolą kultury, skuteczną ochroną dziedzictwa kulturowego i ochroną różnorodności kulturowej w sytuacjach kryzysowych, takich jak konflikty i katastrofy. Będzie prowadzić analizy w zakresie ochrony, odbudowy i budowania odporności społeczeństw. Zadania sieci obejmują wspieranie wdrażania prawnych i pozaprawnych narzędzi związanych z dziedzictwem kulturowym oraz działania na rzecz gotowości, ochrony i odbudowy dóbr kultury w sytuacjach kryzysowych.

– Mamy już doświadczenie we współpracy międzynarodowej i jesteśmy praktykami w zakresie ochrony dziedzictwa – mówi prof. Wojciech Szafrąński z Wydziału Prawa i Administracji. Przykładowo dr Jagielska-Burduk została w 2020 roku arbitrem pierwszego międzynarodowego sądu arbitrażowego ds. sztuki w Hadze.

Praktyczny wymiar sieci obejmuje spotkania z ludźmi, realizację projektów, organizację konsultacji i szkoleń. – W naszym międzynarodowym zespole są osoby o uznanym wkładzie w ochronę dziedzictwa, co daje nadzieję na dobre efekty współpracy – przyznaje dr Jagielska-Burduk.

– Chcemy chronić dziedzictwo poprzez zarządzanie dla przyszłych pokoleń, choć nie mamy pewności, czy nasze wybory są trafne – mówi prof. Szafrąński. W skład sieci wchodzi: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM) oraz University of Technology Sydney (koordynator), Berkeley University, UNESCO Regional Office for the Pacific States, Jumbunna Institute for Indigenous Education and Research, Mexican Center of Uniform Law, African Institute of International Law oraz Arab Regional Centre for World Heritage.

Wydarzenie towarzyszące: Culture and Arts Education in Emergencies z udziałem partnerów sieci zorganizowane przez Arab Regional Center for World Heritage

Prof. UAM Grażyna Liczbińska

Rodzina źródłem wiedzy o Poznaniu

Rodzina poznańska doczekała się do tej pory jedynie kilku fragmentarycznych opracowań.

> **Już niebawem każdy z nas będzie mógł zajrzeć w głąb rodzinnej historii i znacznie ją ubogacić o kolejne fakty.**

Wszystko to dzięki bazie danych o populacji miasta Poznania z XIX i początku XX wieku, która powstaje we współpracy poznańskich biologów i pracowników Archiwum Państwowego w Poznaniu w ramach projektu „Rodzina jako źródło wiedzy o historycznym Poznaniu”, kierowanego przez prof. UAM Grażynę Liczbińską z Wydziału Biologii.

Pomimo licznych studiów nad strukturami społeczno-demograficznymi historycznej rodziny w Polsce przeprowadzenie bardzo wnikliwych badań, obejmujących szeroko rozumiany dobrostan i nierówności społeczne, nigdy nie zostało pomyślnie zakończone.

– Chcieliśmy zbadać wpływ dobrostanu społecznego, ekonomicznego i psychicznego rodziny na kondycję biologiczną i społeczną potomstwa – opowiada badaczka. Dzięki wieloaspektowym badaniom rodziny uczestnicy projektu starali się pogłębić dotychczasową wiedzę o rodzinie poznańskiej na przestrzeni 100 lat i wypełnić luki w stanie wiedzy na temat interakcji pomiędzy rodzicami i dziećmi oraz na temat ich społecznych, kulturowych i biologicznych konsekwencji.

Efektom projektu będzie choćby poznanie zależności pomiędzy stresami środowiskowymi działającymi na matkę w ciąży a proporcją płci potomstwa przy urodzeniu, liczbą dzieci i ich płcią a długością życia matek, stresem wywołanym utratą rodzica a wiekiem zawarcia małżeństwa i początkiem reprodukcji potomstwa.

Indywidualne informacje o wszystkich składowych ruchu naturalnego od pierwszej połowy XIX wieku do okresu dwudziestolecia międzywojennego będą dostępne w bazie danych mieszkańców Poznania, tzw. Poznan Historical Population Database, poprzez przygotowaną bezpłatną aplikację internetową, która umożliwi zainteresowanym odnalezienie informacji o ich przodkach.

Baza będzie funkcjonowała w wolnym dostępie, co ułatwi znalezienie przodków i zabawę w rodzinny detektywa. Równoległe do powstawania bazy skanowano i już udostępniono w domenie publicznej Archiwum Państwowego księgi USC za lata 1874-1930 (poprzez <http://www.szukajwarchiwach.pl/>).

Poznańska rodzina w latach 40.

Dr Maciej Frąckowiak

Zakłócone rutyny. Życie codzienne w kryzysie energetycznym

Tytułowy kryzys był główną osią projektu badawczo-edukacyjnego realizowanego na UAM pod kierunkiem dr. Macieja Frąckowiaka z Wydziału Socjologii.

> **Badania realizowane były w tradycji socjologii codzienności, w której każdy kryzys traktować można nie tylko jako zagrożenie (dla jakości życia, nierówności, konfliktów społecznych itd.), lecz także jako szansę na urefleksyjnienie i zmianę dotychczasowych rutyn.**

Zrealizowano dwuetapowe badania socjologiczne (ogólnopolska ankieta internetowa oparta na kwotowo-losowym doborze próby, poprzedzająca badania jakościowe realizowane w Koninie) i cykl spotkań poświęconych dyskusji nad przyczynami, skutkami i rekomendacjami w obszarze odporności na kryzys energetyczny oraz sprawiedliwymi społecznie środkami zaradczymi.

Celem badawczym zrealizowanych badań empirycznych było udzielenie odpowiedzi na pytanie, jak społeczeństwo postrzega kryzys energetyczny wywołany wojną w Ukrainie i jej następstwami (wzrost cen energii, niepewność dostaw, polityki oszczędnościowe) i jak go doświadcza. Badaczy interesował również transformatywny potencjał kryzysu energetycznego – w jakim stopniu wyhamuje, a w jakim przyspieszy działania na rzecz zrównoważonej gospodarki energią, zarówno w aspekcie indywidualnej zaradności, jak i innowacyjności instytucjonalnej. Dlatego na centrum badań jakościowych wybrano Konin – swoiste laboratorium transformacji energetycznej i innowacji społecznych w tym zakresie z uwagi na wielorakie wyzwania Wielkopolski wschodniej (między innymi depopulacja, starzenie się, deindustrializacja), ale także plany ulokowania w tym mieście elektrowni atomowej.

Badanie jest częścią międzynarodowego przedsięwzięcia „Disrupted Routines” – inicjatywy podjętej ad hoc przez członków i członkinie sekcji socjologii konsumpcji Europejskiego Towarzystwa Socjologicznego w odpowiedzi na kryzys energetyczny i społeczny wywołany wojną w Ukrainie. Jest ono zatem także okazją do promocji badaczy z naszego regionu oraz budowania przez nich sieci transgranicznej współpracy.

Prezentacja wyników badań dla mieszkańców i mieszkanki Konina, Biblioteka Miejska

Dr Maciej Głowczyński

Człowiek w przestrzeni cyfrowej

Doświadczenie przestrzeni przez człowieka z wykorzystaniem technologii cyfrowych jest przedmiotem badań dr. inż. Macieja Głowczyńskiego, który za rozprawę doktorską „Wpływ mediów przestrzennych na proces cyfrowego wytwarzania miejsc” otrzymał nagrodę premiera.

> W swojej pracy naukowiec wyjaśnia proces nazywany cyfrowym wytwarzaniem miejsc – czyli relacje między człowiekiem, przestrzenią i technologiami cyfrowymi.

Media przestrzenne, które łączą lokalizację z informacjami o konkretnym miejscu, odgrywają kluczową rolę w tym procesie. Przykładem może być restauracja i treści o niej dostępne na platformach cyfrowych.

Doktor inż. Głowczyński bada, jak cyfrowe reprezentacje miejsc wpływają na wyobrażenia i zachowania ludzi oraz jak urządzenia pośredniczą w tym procesie. Zadaje pytanie, na ile nasze decyzje są oparte na własnych wyobrażeniach, a na ile na tych stworzonych przez technologie. Aplikacje mogą bowiem kreować cyfrowe reprezentacje miejsc, wpływając na nasze wyobrażenia i zachowania. Z jednej strony dostarczają spersonalizowanych treści, ograniczając dostęp do innych, a z drugiej algorytmy mogą poszerzać możliwości wyboru, dostarczając różnorodnych informacji.

W swoich badaniach dr inż. Głowczyński analizował kilkadziesiąt tysięcy recenzji tekstowych z Google Maps dla miejsc w Poznaniu, takich jak centra handlowe, kina i lokale gastronomiczne. Szukał wspólnych elementów, aby zrozumieć, czy recenzje dostarczają nowych informacji o doświadczeniach użytkowników.

Badania wykazały, że recenzje często homogenizują informacje o miejscach, zamiast je rozszerzać. Cyfrowa reprezentacja miejsc nierzadko pokazuje fałszywy obraz, co wynika nie tylko z działania algorytmów, ale także z ludzkiego zachowania, na przykład pokazywania miejsc w mediach społecznościowych w najkorzystniejszy sposób.

Badacz podkreśla, że wirtualna i rozszerzona rzeczywistość tworzy nowe relacje człowieka z przestrzenią. Za pomocą gogli VR możemy przenieść się do świata wirtualnego, modyfikować przestrzeń lub całkowicie zmieniać nasze sposoby funkcjonowania. Pojawiają się pytania natury etycznej, na przykład kto może nakładać treści cyfrowe na przestrzeń i w jakich miejscach je akceptujemy.

Za pomocą gogli VR możemy przenieść się do świata wirtualnego

Dr Iwona Mazur

Przekładając obraz na słowo

Doktor Iwona Mazur z Wydziału Anglistyki realizuje właśnie projekt „Osoby z niepełnosprawnością wzroku a funkcje tekstów multimodalnych: Opracowanie modelu funkcjonalnego audiodeskrypcji”.

> Wiele kontrowersji w kontekście audiodeskrypcji wywołuje kwestia obiektywizmu w opisie.

Oglądając film, nawet doświadczony audiodeskrypcyjista przepuszcza go przez swój filtr, nieświadomie go interpretując.

– Mój model ma na celu zmniejszenie subiektywizmu w opisie poprzez wnikliwą analizę tekstu wyjściowego także przez pryzmat funkcji przypisanych tekstowi przez jego twórców, na przykład reżysera filmu – mówi naukowczyni.

Doktor Mazur stworzyła oryginalną klasyfikację tekstów multimodalnych, rozróżniając pięć podstawowych funkcji: narracyjną, informacyjną, perswazyjną, estetyczną i rozrywkową. Funkcję narracyjną w jej modelu pełnią wszystkie filmy i seriale, informacyjną – serwisy informacyjne oraz filmy dokumentalne lub przyrodnicze, funkcję perswazyjną – na przykład reklamy, rozrywkową – programy rozrywkowe, natomiast estetyczną – na przykład kino eksperymentalne, w którym ważną rolę odgrywać będą muzyka lub ujęcia poetyckie. Oprócz tego wyróżnia kilkanaście funkcji pobocznych, takich jak suspens czy komizm. Obrane strategie opisu będą się różnić w zależności od dominujących funkcji.

– Mój model stanowi ramy dla wielowymiarowej analizy tekstu wyjściowego, która pomoże określić funkcje danego filmu czy programu oraz to, za pomocą jakich kodów semiotycznych te funkcje zostały zrealizowane – dopowiada badaczka.

Analiza będzie polegała na przyjrzeniu się tym kodom, czyli na przykład temu, czy dana funkcja jest bardziej realizowana przez obraz, czy może przez narrację lub dialog, czyli kody dostępne dla naszych odbiorców. To z kolei będzie mieć wpływ na szczegółowość opisu.

Audiodeskrypcja staje się coraz powszechniejsza w kinach, teatrach i muzeach, co ma na celu lepszą integrację osób z niepełnosprawnością wzroku ze społeczeństwem. Zapotrzebowanie na tę usługę wzrośnie w związku z unijnymi przepisami prawnymi, które wkrótce zobowiążą wybrane podmioty do zapewnienia dostępności swoich produktów i usług.

Projekt finansowany jest przez Narodowe Centrum Nauki w ramach programu Opus 24.

Dr Iwona Mazur podczas pracy nad audiodeskrypcją

Prof. Małgorzata Rutkiewicz-Hanczewska

Mam afazję – chcę być wysłuchany, chcę być zrozumiany

To dwuetapowy projekt, koordynowany przez prof. Małgorzatę Rutkiewicz-Hanczewską z Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej.

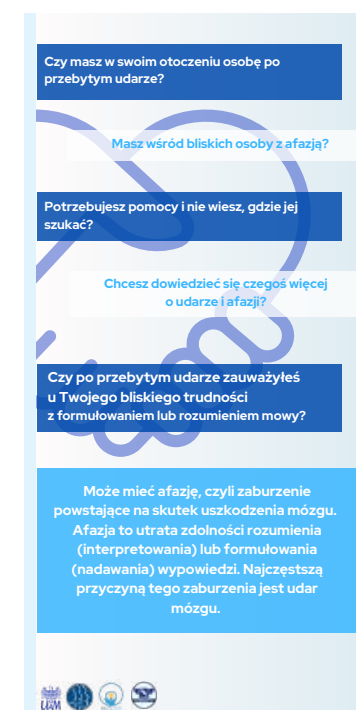
> Jego celem jest zwiększanie świadomości społecznej na temat zaburzeń języka, które powstają na skutek incydentów neurologicznych, między innymi udaru mózgu, urazu mechanicznego czy choroby onkologicznej.

Mimo że liczba chorych z afazją rośnie z roku na rok (na przykład na poudarową afazję co roku zapada kolejne 20 tysięcy osób), wiedza o tej grupie społecznej jest nadal niska.

W ramach pierwszego etapu projektu stworzono stronę internetową, która stanowi kompendium wiedzy o afazji, jej etiologii, rodzajach, symptomach, sposobach rehabilitacji. Znajdują się tu zarówno informacje medyczne dotyczące afazji, jak i adresy miejsc, w których pacjenci i ich rodziny mogą szukać pomocy. W zakładkach zamieszczono również wywiady z psychologiem i neurologopedą oraz chorymi z afazją oraz z ich rodzinami, które przybliżają specyfikę zaburzeń językowych o podłożu neurologicznym.

Celem drugiej edycji projektu było przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej w szpitalach z oddziałami neurologicznymi z pododdziałami udarowymi w formie plakatów i ulotek na temat afazji. Dzięki temu osoby zmagające się z tym zaburzeniem mogą uzyskać wiedzę o możliwościach podjęcia terapii logopedycznej, a osoby z ich otoczenia – cenne wskazówki dotyczące komunikacji z osobą dotkniętą afazją.

W celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu pacjentów z afazją i eliminowaniu strachu przed uczestnictwem w sytuacjach dnia codziennego przygotowano wizytówki dla osób z afazją, pozwalające na przełamywanie ewentualnych barier komunikacyjnych.

Ulotka informacyjna o afazji

Od lewej: Anita Kokot, Stanisław Kaczmarek, Weronika Hytra, Dawid Sas, Aleksandra Basaj, Laura Adamski, Aldona Płachtij, dr Kamil Wasilkiewicz, Adam Doruchowski

Mała rzecz w wielkiej sprawie

Jest to innowacyjny projekt realizowany wspólnie przez Instytut Kultury Europejskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w Gnieźnie oraz Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych „Dziekanka” im. Aleksandra Piotrowskiego.

➤ W ramach inicjatywy studentki i studenci III roku kierunku projektowanie kultury przeprowadzili cykl warsztatów dla pacjentek Oddziału Leczenia Uzależnień dla Kobiet.

Jego celem było kształtowanie wśród uczestniczek pasji pomocnych w wychodzeniu z nałogów, wzmacnianie ich kompetencji społecznych, uatrakcyjnienie programu terapeutycznego Oddziału oraz zdobycie przez osoby studiujące doświadczenia w prowadzeniu działań z zakresu animacji społeczno-kulturalnej z osobami tymczasowo wykluczonymi. W ramach przedsięwzięcia przeprowadzono zajęcia przygotowujące grupę studencką do pracy w środowisku szpitalnym, a następnie zorganizowano pięć warsztatów, w których wzięło udział blisko 80 pacjentek.

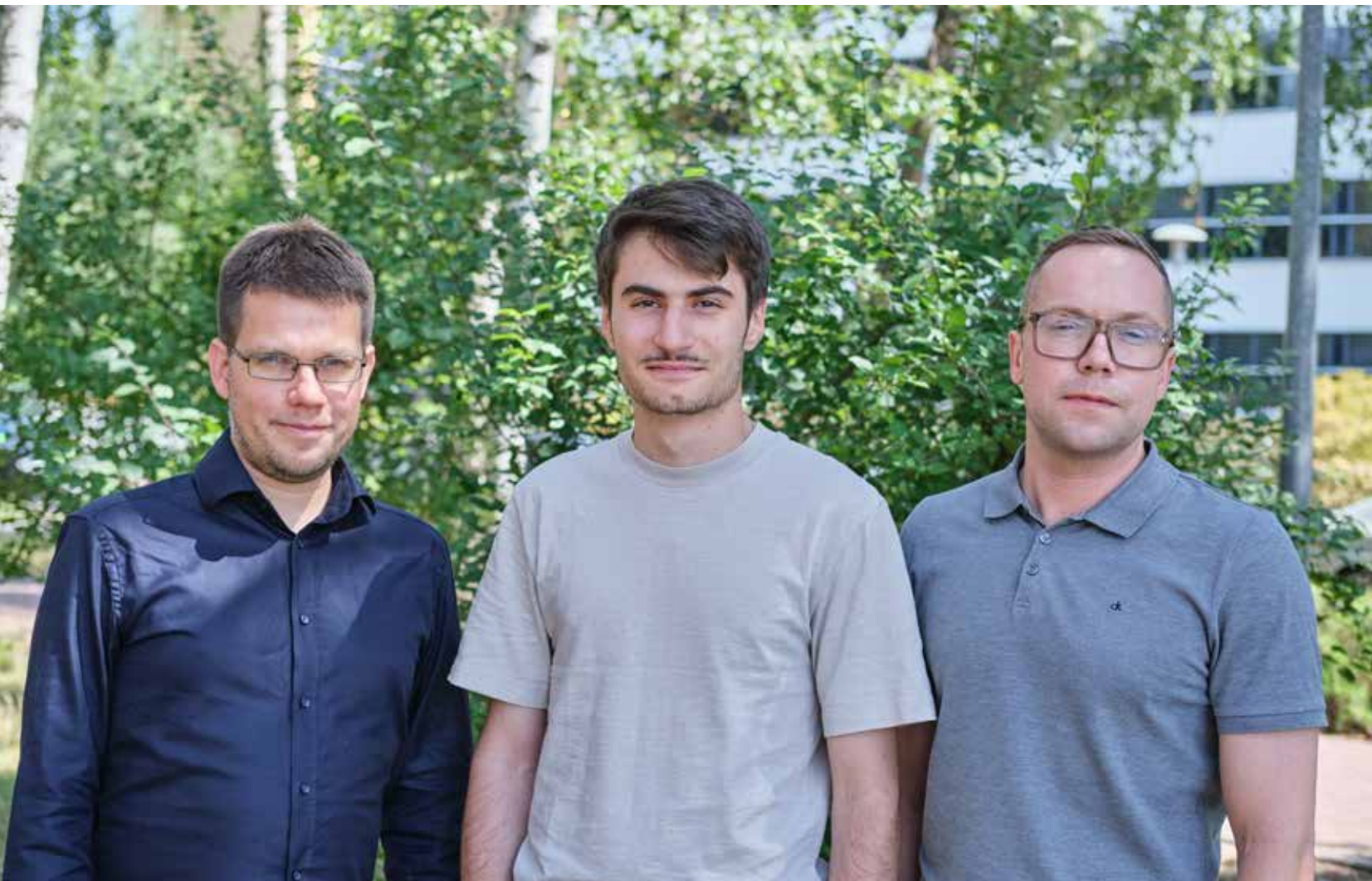
Najpierw odbyło się spotkanie integracyjne, a następnie warsztaty z malowania świec, tworzenia kolaży, tańca z ogniem oraz kaligrafii japońskiej. Tematyka zajęć była związana z zainteresowaniami osób prowadzących. Rozbudzanie pasji u innych jest łatwiejsze, jeśli dzielimy się z nimi naszą własną pasją.

Projekt był kontynuacją przedsięwzięcia z 2018 roku. Kierowali nim dr Kamil Wasilkiewicz z Instytutu Kultury Europejskiej UAM w Gnieźnie oraz mgr Aldona Płachtij, kierowniczka Oddziału Leczenia Uzależnień dla Kobiet Szpitala „Dziekanka”. Warsztaty poprowadzili: Laura Adamski, Aleksandra Basaj, Adam Doruchowski, Weronika Hytra, Stanisław Kaczmarek, Gabriela Knap, Anita Kokot i Dawid Sas.

Warsztat malowania świec

Od lewej: dr Jakub Barylski, mgr Piotr Rozwalak i dr Andrzej Zieleziński

Tajemnice kopalnych bakteriofagów

Rekonstrukcja oraz analiza genomów kopalnych bakteriofagów jest przedmiotem badań geologa i bioinformatyka mgr. Piotra Rozwalaka.

> **Bakteriofagi to wirusy infekujące bakterie, mające istotne znaczenie dla funkcjonowania ludzkiego mikrobiomu – czyli zespołu drobnoustrojów zamieszkujących organizm człowieka, osiągających największe zróżnicowanie w jelitach.**

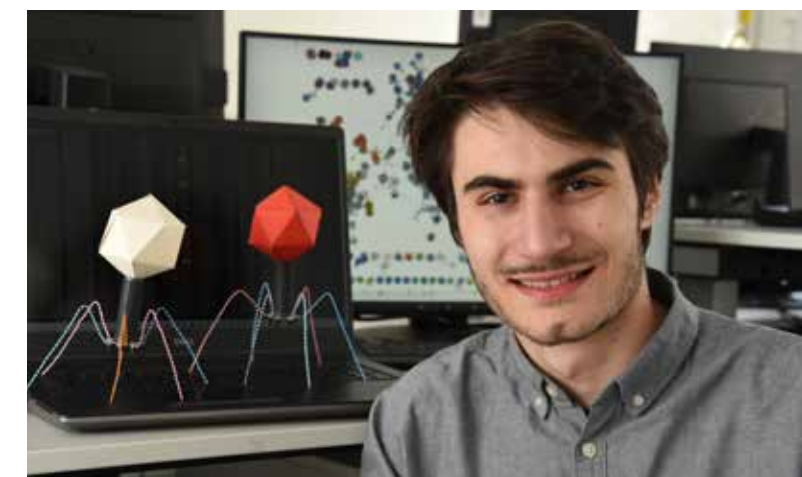
Większość naszej wiedzy o bakteriofagach płynie jednak ze współczesnych próbek, dlatego nasza perspektywa na ich ekologię i ewolucję jest bardzo ograniczona.

Młody naukowiec wraz z zespołem dokonał pierwszej rekonstrukcji genomów starożytnych bakteriofagów z jelita ludzkiego, datowanych na ostatnie 5000 lat. Najbardziej zaskakujące było wykrycie wirusa niemal niezmiennego od 1300 lat w zasuszonych odchodach ludzkich, znalezionych w meksykańskiej jaskini. To badanie jest pierwszym krokiem ku zrozumieniu różnorodności bakteriofagów z przeszłości. „Chciałbym przeanalizować publicznie dostępne dane z zębów lub odchodów archaicznych ludzi i neandertalczyków, by lepiej zrozumieć złożoną historię tych wirusów. Myślę, że podobnie jak nie jesteśmy w stanie zrozumieć krajobrazu za naszym oknem bez zrozumienia historii wielkich zlodowaceń, tak samo nie jesteśmy w stanie zrozumieć w pełni różnorodności bakteriofagów bez analizy ich genomów z przeszłości. W ten sposób myślenie geologa łączy się z umiejętnościami bioinformatyka” – opowiada młody naukowiec.

To odkrycie jest ważne, ponieważ wirus wchodzi w interakcje z bakteriami szczególnie istotnymi dla zdrowia człowieka, między innymi z rodzaju *Faecalibacterium*. Obecnie bakterie te są badane klinicznie

jako nowa forma terapii choroby Leśniowskiego-Crohna oraz jako wsparcie w immunoterapiach nowotworowych. Rola wirusów w skuteczności leczenia opartego na mikrobiomie jest aktualnie nieznaną, jednak nowo odkryte zależności, sięgające tysiącleci wstecz, sugerują, że ich znaczenie może być niezwykle istotne i wymaga dalszych badań.

Wyniki badań opublikowane w „Nature Communications” są rezultatem pracy magisterskiej Piotra Rozwalaka – laureata grantu MNiSW Perły Nauki – oraz jego opiekunów naukowych: dr. Andrzeja Zielezińskiego i dr. Jakuba Barylskiego we współpracy z naukowcami z Uniwersytetu Friedricha Schillera w Jenie oraz Uniwersytetu w Greifswaldzie.

Mgr Piotr Rozwalak z modelami bakteriofagów

Prof. Anna Weronika Brzezińska i dr Karolina Dziubata-Smykowska

Wyprawy z etnoekipą

Od kilkunastu lat w Instytucie Antropologii i Etnologii UAM realizowane są zajęcia z edukacji regionalnej.

➤ Ich celem jest zdobycie praktycznych umiejętności z zakresu projektowania zajęć edukacyjnych opartych na etnograficznych badaniach terenowych oraz upowszechnianie wiedzy naukowej w środowiskach lokalnych.

Profesor Anna Weronika Brzezińska oraz dr Karolina Dziubata-Smykowska były inicjatorkami lub wykonawczyniami wielu projektów opierających się na partycypacji społecznej. Prowadząc wspólne projekty, starają się zadbać o ich upowszechnienie, między innymi poprzez uczestnictwo w konferencjach i spotkaniach o charakterze regionalnym i lokalnym, oraz o dobrą współpracę ze społecznościami lokalnymi podczas prac terenowych.

Narodowy Instytut Dziedzictwa i Kultury Wsi zwrócił się do prof. UAM Anny Weroniki Brzezińskiej z propozycją opracowania koncepcji książeczek edukacyjnych skierowanych do dzieci. Ich celem miało być edukowanie o najbliższym otoczeniu, a także nauka uważności i zainteresowania historią swojej najbliższej okolicy. Czytelnicy są zachęceni do podróży po polskiej wsi – w czasie i przestrzeni, a przewodnikami po tym świecie jest Etnoekipa. Ich koncepcja opiera się na postaciach wywodzących się z polskiej demologii ludowej. Chmuri, Bazył, Bebe i Buczka opowiadają o kulturze materialnej i niematerialnej, wymyślają zadania i zachęcają do własnych eksploracji terenowych. By w książeczkach znalazły się opowieści z różnych regionów, do zespołu zostały zaproszone naukowczynie spoza UAM: dr Katarzyna Ceklarz z Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu, dr Katarzyna Waszczyńska z Uniwersytetu Warszawskiego oraz prof. UMCS Katarzyna Smyk z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wszystkie autorki działają na rzecz upowszechniania wiedzy etnologicznej i antropologicznej w ramach Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego.

W skład serii książek „Wyprawy z Etnoekipą. Poznaj dawną wieś” wchodzi tomy:

- „Domowe ognisko – gdzie i jak mieszkało?”
- „Nie tylko w polu – jak pracowano na wsi?”
- „Zrób to sam – jak robiono różne przedmioty?”
- „Ładnie i paradnie – w co się ubrać?”
- „Co do garnka włożyć – w jaki sposób przygotowywano jedzenie?”
- „Kartki z kalendarza – jak dawniej świętowano?”

<https://nikidw.edu.pl/etnoekipa/>
<https://etnoekipa.pl/>

Realizatorki projektu podczas badań terenowych nad tradycjami tkackimi południowego Podlasia

Dr Mariusz Przybyła

Baśnie i ich moce

Baśnie towarzyszą nam od zarania dziejów, mając niezwykłą moc i odgrywając ważną rolę w edukacji – także przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Przekazują wartości moralne, uczą rozróżniania dobra od zła i rozwijają wyobraźnię.

> Koło Naukowe MEDIOratum tworzy zespół kreatywnych osób, organizujących ogólnopolskie i międzynarodowe konferencje, seminaria naukowe, zbiórki zabawek dla dzieci w szpitalach i dla ukraińskich dzieci na granicach. To ludzie prowadzący pedagogiczne dyskusje na górskich szlakach i szkolnych korytarzach.

Dzięki baśniom dzieci poznają różnorodne kultury, co wspiera ich rozwój emocjonalny i społeczny. Baśnie są także doskonałym narzędziem nauczania języków i literatury. Z tego powodu zajmują szczególne miejsce w działalności Koła Naukowego MEDIOratum, wcześniej znanego na kanale na YouTube z baśniami i bajkami terapeutycznymi jako „Audiobookersi_UAM”, a później jako projekt MEN „MEWA”.

Pomysł na baśniowe audiobooki zrodził się, gdy dr Mariusz Przybyła czekał na diagnozę swojej córki na oddziale diabetologicznym. Postanowił wtedy dać dzieciom na szpitalnych oddziałach dostęp do baśniowego świata. Dziś audiobooki tworzone przez MEDIOratum to kilkadziesiąt utworów, odsłuchiwanych przez setki tysięcy odbiorców.

Projekt MEWA obejmuje analizę kulturową i społeczną baśni oraz bajek animowanych, selekcję bajek i filmów dla edukacji międzykulturowej oraz opracowanie narzędzi do ich ewaluacji. Powstały strona internetowa i kanał na YouTube, Spotify, Instagramie i Facebooku z materiałami edukacyjnymi, plikami audialnymi z dubbingiem, scenariuszami zajęć i krótkimi filmami edukacyjnymi.

Członkowie Koła adaptowali i wzbogacali treści baśni, dostosowując je do wieku dzieci, poprawiając teksty językowo i tworząc oprawę graficzną.

Prowadzono badania naukowe, obejmujące ocenę filmów animowanych i fabularnych dla dzieci, selekcję baśni i filmów z różnych krajów oraz analizę materiału badawczego. Przygotowano także materiały dla nauczycieli, w tym scenariusze zajęć z zakresu edukacji międzykulturowej, wzbogacone o pliki audialne i filmy edukacyjne.

Członkinie koła podczas nagrywania baśni

Od lewej: Julia Kwaśny, Zuzanna Koczorowska, Zuzanna Kicka, Aleksandra Jędrzejczyk i dr Izabela Cytlak

Przedsiębiorcza puszcza, czyli ekonomia dla dzieci

„Przedsiębiorcza Puszcza” powstała jako praca zaliczeniowa zajęć z przedsiębiorczości w edukacji.

> Należało przygotować materiały dydaktyczne pomocne w edukacji wczesnoszkolnej, które przybliżyłyby zagadnienia z zakresu ekonomii i przedsiębiorczości.

Studentki Aleksandra Jędrzejczyk, Zuzanna Kicka i Zuzanna Koczorowska oraz Julia Kwaśny są autorkami książki „Przedsiębiorcza Puszcza, czyli ekonomia dla dzieci w edukacji wczesnoszkolnej”, którą przygotowały pod opieką naukową dr Izabeli Cytlak z Wydziału Studiów Edukacyjnych. Podręcznik już niebawem trafi do wielkopolskich szkół i przedszkoli. Zachwyca szatą graficzną i stanowi ciekawą pomoc dla nauczycieli i rodziców, którzy chcieliby rozmawiać z dziećmi o ekonomii.

– Pieniądze od zawsze fascynowały dzieci. Z moich obserwacji wynika, że pomimo iż w podstawie programowej widnieje zapis o edukacji ekonomicznej i kształtowaniu postaw przedsiębiorczych, takich zajęć w polskich szkołach i przedszkolach ciągle brakuje – tłumaczy dr Izabela Cytlak. Naukowni od 2009 roku prowadzi na UAM zajęcia z przedsiębiorczości.

– Myślę, że to bardzo ważne, aby popularyzować edukację ekonomiczną od najmłodszych lat. Z tego względu chociażby, że pieniądze są dla dzieci pojęciem abstrakcyjnym. Jeśli zapytamy je, skąd się biorą, to często odpowiadają, że z telefonu lub zegarka. Zwłaszcza elektroniczne formy płatności sprawiają dzieciom wiele trudności, wydaje im się, że strumień gotówki jest dostępny bez limitu. To rodzi sytuacje trudne, często widoczne w sklepach – przekonuje.

– Innym ważnym problemem, na który chciałam zwrócić uwagę, jest sytuacja, w której wiele dzieci dorasta

bez możliwości posiadania własnych oszczędności, decydowania o swoich wydatkach. Dzieci i młodzież często nie są włączane do planowania domowego budżetu adekwatnie do swojego wieku. W książce doradzamy, jak możemy te trudności rozwiązać, jak rozmawiać z dziećmi o finansach – dodaje dr Cytlak.

W książce trudne zagadnienia z zakresu ekonomii objaśniają dzieciom mieszkańcy puszczy. Są oni bohaterami ekonomicznej bajki, na kanwie której przygotowane zostały ćwiczenia – w publikacji noszą one nazwę ekonomicznych wyzwań. Znajdziemy w niej także ekonomiczny słowniczek oraz mnóstwo ciekawych wskazówek i porad. W ramach projektu powstało również narzędzie metodyczne dla nauczycieli: „Narzędziownik ekonomiczny”. Organizowane są także warsztaty z zakresu edukacji ekonomicznej dla szkół i przedszkoli.

Prof. Izabella Main

Minigranty migracyjne

Centrum Badań Migracyjnych UAM (CeBaM) działa już od 2009 roku. Współtworzone jest przez osoby prowadzące lokalne, krajowe i międzynarodowe projekty dotyczące migracji.

> Działania te przekładają się na rezultaty stricte naukowe, ale również na przygotowywanie konkretnych rekomendacji czy aktywności w ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi (na przykład z Migrant Info Point) i podmiotami samorządowymi (choćby Urzędem Miasta Poznania).

Aktywności te podejmowane są nie tylko przez doświadczonych badaczy i badaczki. Aby zachęcić do realizacji własnych pomysłów badawczych oraz aktywności, ustanowiony został konkurs „Minigranty migracyjne”. Co roku trzy osoby studiujące lub absolwenci reprezentujący różne dyscypliny naukowe i ośrodki akademickie uzyskują wsparcie merytoryczne i finansowe na realizację własnych pomysłów. Wyniki tych działań prezentowane są następnie na webinarium CeBaM oraz w formie raportu.

Do konkursu zgłasza się kilkanaście osób, co pokazuje potrzebę istnienia takiej formy wsparcia młodych badaczy i badaczek. Niektórzy zwycięzcy konkursu kontynuują pracę naukową, dla innych konkurs stanowi poszerzenie ich kompetencji.

W ostatnich latach niektóre zwycięskie projekty dotyczyły bezpośrednio samego Poznania czy Wielkopolski, na przykład:

- roli parafii grecko-katolickiej w Poznaniu w społeczności ukraińskiej,
- dostępu do szczepień imigrantów rumuńskich pochodzenia rumuńskiego w Poznaniu,
- znaczenia migracji dla Kościoła Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich.

Niektóre natomiast skupiały się również na innych miejscach lub dotyczyły różnych aspektów migracji, przykładowo:

- kryzysów i interwencji na granicach UE (Wallobserver.eu),

- analizy porównawczej dyskursu *online* o Ukraińcach przed inwazją Rosji i po niej,
- społecznych sieci wsparcia migrantek i migrantów zarobkowych z Ukrainy w Zakopanem w dobie kryzysu związanego z pandemią COVID-19.

W rezultacie konkursu młode badaczki i badacze otrzymują wsparcie, pozwalające bliżej zająć się tematami i wyzwaniami, które uznają za szczególnie ważne. Mają także okazję, żeby podzielić się swoimi odkryciami i przemyśleniami oraz w rezultacie wpłynąć na kształt otaczającego nas świata. Komisjami konkursowymi kierowały dotychczas dr Izabela Czerniejewska oraz dr Klaudia Gołębiowska, dr Izabela Kujawa i prof. Izabella Main.

Plakat konkursowy

Od lewej: prof. UAM Kinga Kuszak, dr Grażyna Barabasz, dr Monika Christoph, mgr Veronika Soloshenko

Razem ku przyszłości

Na Wydziale Studiów Edukacyjnych zrodził się pomysł wspólnej realizacji projektów naukowych, edukacyjnych i terapeutycznych łączących potrzeby studentek i studentów z Polski i Ukrainy.

> Zainicjowano dziewięć oryginalnych projektów, nad którymi wspólnie pracowali studenci i studentki z obu krajów.

Liderami każdego projektu zostali pracownicy nauki i dydaktyczni Wydziału Studiów Edukacyjnych. W pracach projektowych wzięto udział 107 osób, w tym 49 studentów z UAM i 39 studentów z 11 uczelni w Ukrainie.

Wspólne działania zaowocowały między innymi:

- realizacją i opracowaniem badań naukowych na przykład nad zaangażowaniem studentów z Polski i Ukrainy w aktywność wolontariacką, badań na temat internetowego wsparcia dla studentów przez studentki i studentów, badań nad wizerunkiem kobiet w podręcznikach do historii w Polsce i Ukrainie,
- przygotowaniem dwóch wystaw: wystawy „Granice” i wystawy fotografii oraz wydaniem pocztówek wykonanych przez uczniów szkół specjalnych z Polski i Ukrainy,
- wspólnymi badaniami i opracowaniem materiałów metodycznych do edukacji obywatelskiej w językach polskim i ukraińskim,
- wydaniem dwujęzycznej opowieści o przygodach Ani i Mani oraz stworzeniem kart narracyjno-obrazkowych do teatryku Kamishibai,
- nagraniem dwujęzycznych piosenek dla dzieci na temat emocji,
- zaprojektowaniem i wykonaniem wirtualnej gry Ukrapol.

Zwieńczeniem działań projektowych była letnia szkoła z udziałem studentek z Ukrainy, która odbyła się w czerwcu 2024 roku. Podczas wykładów, warsztatów i spotkań integracyjnych miało miejsce wspólne wykonanie utworu „Wdzięczność”, który uznano za hymn wspólnych działań. Najważniejszą częścią projektu była międzynarodowa konferencja naukowa 28 czerwca 2024 roku „Razem ku przyszłości”, podczas której zaprezentowano rezultaty prac projektowych.

Uczestniczki warsztatów

Dr Małgorzata Zofia Kowalska i prof. Aleksandra Lis-Plesińska

Centrum badań nad wyzwaniami ekologicznymi i energetycznymi

Jednostka powstała w 2024 roku przy Szkole Nauk Humanistycznych UAM z inicjatywy prof. Aleksandry Lis-Plesińskiej i dr Małgorzaty Zofii Kowalskiej z Instytutu Antropologii i Etnologii UAM.

> „Zależy nam na tym, aby z debatą o środowisku naturalnym i kryzysie klimatycznym wyjść poza akademię” – deklarują naukowczynie.

– Było to dość naturalne, że na naszym uniwersytecie takie centrum powstało – tłumaczyła w trakcie spotkania inauguracyjnego prof. Lis-Plesińska. To w zasadzie była kwestia czasu. Na UAM od lat prowadzone są badania w tych obszarach przez przedstawicieli różnych dyscyplin: biologów, przedstawicieli nauk o Ziemi oraz nauk społecznych i humanistycznych. Jak zaznaczyła naukowczynie, w jej rodzimym instytucie różne projekty badawcze, które dotyczą transformacji energetycznej, problemów środowiskowych i związanych z nimi wyzwań klimatycznych, realizowane są już od ponad 10 lat.

– Nasi studenci także od bardzo dawna podejmują w swoich pracach tematy związane z ekologią i transformacją energetyczną. Wiemy też, że dobro naszej planety leży im na sercu, ponieważ wielu z nich oprócz studiów na naszym uniwersytecie podejmuje też działania aktywistyczne – mówiła badaczka.

Centrum ma ambicje łączyć badaczy z różnych dyscyplin i inicjować szeroką dyskusję o zachodzących zmianach. Z tego też powodu w skład jego rady programowej weszli przedstawiciele różnych wydziałów UAM, ale także z innych jednostek badawczych w Polsce i na świecie.

– Naszym celem jest stworzenie przestrzeni do interdyscyplinarnej współpracy i rozmowy nie tylko w obrębie naszego uniwersytetu, ale również na zewnątrz – dodaje dr Małgorzata Kowalska.

Katarzyna Wala i Anna Schmidt-Fiedler

Biuro Innowacji Społecznych i Zrównoważonego Rozwoju

Jednostka została utworzona w maju 2024 roku i ma na celu pielęgnowanie i rozwijanie dotychczasowych inicjatyw w tych właśnie obszarach.

> **Działalność biura doskonale wpisuje się w ideę uczelni zaangażowanej, która stawia na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym oraz nawiązywanie, a potem rozwój współpracy z szerokim spektrum interesariuszy.**

Wiele różnorodnych inicjatyw wpisujących się w obszar społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju ma miejsce na naszym uniwersytecie. Jednym z pierwszych zadań biura będzie zatem ich usystematyzowanie i zaprezentowanie zarówno społeczności akademickiej jak i zewnętrznym odbiorcom. W uznaniu dotychczasowych działań UAM otrzymał w 2022 roku prestiżowe wyróżnienie: międzynarodową akredytację ACEEU (Accreditation Council for Entrepreneurial and Engaged Universities), uzyskując tytuł uczelni zaangażowanej.

Zaplanowano również rozwijanie testowanego już na UAM pilotażowo modelu Science Shop. Wspiera on realizowanie społecznie użytecznych projektów studentek – na przykład w ramach prac dyplomowych odpowiadających na rzeczywiste potrzeby zgłaszane przez interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego uczelni. Odbędą się także Dni Zrównoważonego Rozwoju, konkursy oraz inne wydarzenia promujące zrównoważone praktyki. Przygotowany zostanie również raport z badań dotyczących wolontariatu na naszej uczelni, prowadzonych w ramach projektu „Mapa empatii” we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu.

„Bardzo cieszy mnie to, że takie biuro powstaje, że dotychczasowym działaniom zostają nadane nowe ramy, a zespół zajmujący się zrównoważonymi inicjatywami będzie się powiększał” – zaznacza Anna Schmidt-Fiedler, kierowniczka biura.

Zespół ten tworzą Anna Schmidt-Fiedler i Katarzyna Wala, pasjonatki tematów związanych ze społeczną odpowiedzialnością uczelni, mające bogate doświadczenie w realizacji projektów społecznych zarówno na uczelni, jak i poza nią.

Prezentacja raportów „Uniwersytet Zaangażowany”

Dr Łukasz Dulęba

Cyfrowa zmiana

Transformacja technologiczna, której jesteśmy świadkami i uczestnikami, istotnie determinuje to, jak pracujemy, co robimy w czasie wolnym, jak i o czym myślimy.

> Powoli przyzwyczajamy się do tego, że algorytmy uczenia maszynowego stanowią naszą codzienność, a studenci kierunku Digital Entrepreneurship w Collegium Polonicum uczą się, jaki kształt przyjmuje ich użytkowanie oraz jak będzie wyglądała gospodarka wykorzystująca nowe technologie.

Członkowie Koła Naukowego Digital Studies Research Group działającego w Collegium Polonicum pod opieką dr. Łukasza Dulęby uczestniczą w cyklicznych warsztatach i wyjazdach studyjnych, w ramach których zdobywają wiedzę z zakresu strategii zarządzania dużymi zbiorami danych czy analizy problemów społecznych i gospodarczych wynikających ze współzarządzania algorytmicznego.

– Na naszym kierunku studiów mamy reprezentację studentów ze wszystkich kontynentów (poza Antarktydą). Szczególnie dla nich istotna jest kwestia innowacyjności gospodarki oraz tego, jakie konsekwencje niesie ona dla lokalnych społeczności, z których się wywodzą. W ramach dyskusji i warsztatów studenci mają możliwość wcielenia się w role różnych aktorów publicznych i spojrzenia na problematykę współczesnej gospodarki cyfrowej z zupełnie innej perspektywy. Dzięki temu łatwiej jest im zrozumieć potrzebę społecznie zaangażowanego głosu, nieobecnego w narracji narzucanej przez wielkie platformy cyfrowe – wyjaśnia dr Dulęba.

Dzięki współfinansowaniu działalności przez podmioty zewnętrzne (między innymi Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego) studenci zapoznają się z funkcjonowaniem parków naukowo-technologicznych, biorą udział w warsztatach prowadzonych przez naukowców oraz praktyków, którzy uzupełniają wiedzę zdobytą w czasie studiów w Collegium Polonicum.

Spotkanie warsztatowe

Organizatorzy i uczestnicy prawyborów podczas wydawania kart

Młodzi głosują. Prawybory w Ostrowie Wielkopolskim

Projekt profrekwencyjny w Ostrowie Wielkopolskim „Młodzi głosują” odbył się już po raz drugi z udziałem pracowników i studentów Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa.

> W poniedziałek 2 października 2023 roku zorganizowano prawybory w szkołach w Ostrowie Wielkopolskim. Studenci WNPiD wcielili się w rolę przewodniczących komisji wyborczych.

Prawybory w szkołach średnich miały na celu pokazać uczniom, którzy po raz pierwszy będą brać udział w wyborach, jak wyglądają procedury i jak powinni się przygotować, oraz nauczyć ich, jak poprawnie głosować, aby głos był ważny. Prawybory pozwoliły także zobaczyć, jakie preferencje polityczne mają młodzi ludzie tuż przed wyborami. Sprawdzono to, symulując wybory do Sejmu oraz Senatu RP.

Wydarzenie poprzedził cykl wykładów na temat wyborów i organizowania kampanii wyborczych, wygłoszonych 29 września, które poprowadzili wykładowcy WNPiD.

Łącznie w prawyborach do Sejmu udział wzięły 1182 osoby, które oddały 1081 ważnych głosów. Wśród młodzieży pierwsze miejsce uzyskała Koalicja Obywatelska (37,28%). Na drugim miejscu znalazła się Konfederacja z wynikiem 21,18%. Trzecie miejsce zajęła Nowa Lewica, zdobywając 16,28%. Resztę głosów zdobyły kolejno Trzecia Droga (9,72%), Prawo i Sprawiedliwość (9,71%) i Bezpartyjni Samorządowcy (5,83%).

W wyborach do Senatu oddano 1104 ważne głosy na 1172 wydane karty do głosowania. W tym wypadku również na pierwszym miejscu znalazła się Koalicja Obywatelska, Lewica oraz Trzecia Droga z łącznym wynikiem 52%. Drugie miejsce zajęła Konfederacja z 26% głosów. Na dwóch ostatnich miejscach znaleźli się kolejno Bezpartyjni Samorządowcy (13%) oraz Prawo i Sprawiedliwość (11%).

Uczniowie otrzymali także ankietę, w której mogli wypowiedzieć się na temat tego, czy mają zamiar wziąć udział w wyborach. Na 1134 ważne oddane głosy aż 79% osób odpowiedziało pozytywnie. 10% uczniów wybrało odpowiedź przeczącą, natomiast 11% zaznaczyło odpowiedź „nie wiem”.

Dzięki tak zorganizowanej akcji uczniowie nie tylko zobaczyli, jak funkcjonuje komitet wyborczy, ale też mieli okazję wziąć udział w symulacji, dzięki której podczas prawdziwych wyborów będą znali ich zasady.

Uczestnicy prawyborów wrzucający głosy do urny

Dr Lucyna Myszka-Strychalska i prof. Iwona Piotrowska

LiMA na rzecz umiędzynarodowienia

Projekt rozwija mobilność studentów poprzez zorganizowane programy wymiany i umożliwia zdobycie kompetencji niezbędnych w przyszłym środowisku pracy.

> Inicjatywa jest kierowana do społeczności akademickich, w tym kadry naukowo-dydaktycznej oraz studentów uczelni partnerskich.

LiMA (Lehramt International in Marburg / International Teacher Education in Marburg) to międzynarodowy projekt podnoszący umiędzynarodowienie kształcenia nauczycieli oraz kompetencje międzykulturowe studentów i wykładowców poprzez doświadczanie międzynarodowego środowiska uczenia się i nauczania.

Inicjatywy w ramach LiMA przyjmowały formę spotkań online i wizyt stacjonarnych, takich jak szkolenia, wykłady i rozmowy. Tematyka obejmowała edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju, globalizację, edukację hybrydową, kształcenie nauczycieli, edukację obywatelską, kompetencje międzykulturowe, osoby z niepełnosprawnościami, dyskryminację i proces uczenia się.

Aktywności w ramach LiMA na UAM obejmowały między innymi:

- #Travel To Teach – cykl warsztatów i wykładów,
- International Quiz Night – wieczór quizów organizowany przez studentów ze wszystkich uniwersytetów partnerskich, wcielających się w rolę ekspertów opowiadających o swoim kraju, życiu, studiach, doświadczeniach,
- International Christmas Coffee Break – wykład poświęcony internacjonalizacji domowej,
- Summer School – „Teaching for Sustainable Development” – szkołę letnią poświęconą nauczaniu dla zrównoważonego rozwoju.

Projekt LiMA jest finansowany przez Niemiecką Służbę Wymiany Akademickiej (DAAD) w ramach programu „Lehramt.international” na lata 2021-2024. Koordynowany przez Uniwersytet Philippsa w Marburgu, obejmuje partnerstwo z UAM, Uniwersytetem Lizbońskim (Portugalia), Uniwersytetem „Luciana Błaga” w Sybinie (Rumunia) oraz Uniwersytetem w Kragujevacu (Serbia). Koordynatorkami projektu na UAM były dr Lucyna Myszka-Strychalska (WSE) i prof. UAM Iwona Piotrowska (WNGiG).

Spotkanie uczestników projektu podczas Letniej Szkoły pt. „Nauczanie na rzecz zrównoważonego rozwoju”

Dr Anna Jelec, prof. UAM Maciej Karpiński, prof. Krzysztof Jassem,
prof. Piotr Podlipniak, dr Kamila Kłudkiewicz, prof. UAM Mirosław Wobalis

Dariah.pl

Projekt jest częścią europejskiej sieci i tworzy cyfrową infrastrukturę badawczą dla humanistyki i nauk o sztuce.

> **Wspiera podmioty publiczne, instytucje kultury, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa w badaniach i przetwarzaniu danych o kulturze.**

Dariah.lab umożliwia pracę z materiałami multimedialnymi, takimi jak zasoby tekstowe, muzyczne, wizualne i przestrzenne. Dzięki temu interdyscyplinarne badania stają się prostsze i silniej powiązane z podmiotami gospodarczymi.

UAM stworzył sześć modułów infrastruktury cyfrowej Dariah.lab:

- korpus multimodalny Multico i studio – rozwijany na Wydziale Neofilologii pod kierownictwem prof. UAM Macieja Karpińskiego. Zbiera nagrania audio i wideo z opisem ruchu uczestników, na przykład z konferencji czy posiedzeń Sejmu,
- węzeł filologiczny – koordynowany przez prof. UAM Mirosława Wobalisa. Tworzy narzędzia do badań literaturoznawczych i językoznawczych, w tym do analizy źródeł i mapowania dzieł literackich,
- narzędzia i korpus HANOI – moduł służący do analizy notatek tłumaczy, kierowany przez dr Annę Jelec z Wydziału Anglistyki. Tworzy narzędzia, które pomagają tłumaczom zwiększać kompetencje,
- moduł Linguomusa – koordynowany przez prof. UAM Piotra Podlipniaka w Instytucie Muzykologii, bada muzykę, mowę i gest. Moduł dostosowuje pomieszczenia i aparaturę do rejestracji parametrów fizjologicznych i tworzy oprogramowanie do analizy nagrań,

- archiwum audiowizualne – pod kierownictwem dr Kamili Kłudkiewicz na Wydziale Nauk o Sztuce cyfryzuje unikalne zbiory, w tym reprodukcje dzieł sztuki i nagrania dźwiękowe. Zakupiono również sprzęt do odtwarzania zbiorów,
- narzędzia do datowania, normalizacji, wyszukiwania w tekstach – tworzone na Wydziale Matematyki i Informatyki pod okiem prof. Krzysztofa Jassem. Jedno z narzędzi umożliwia automatyczną diachroniczną normalizację tekstów polskich, przekształcając teksty historyczne na współczesny język.

Realizacja projektu DARIAH-PL, którego partnerem był UAM, zakończyła się w grudniu 2023 roku.

Dr Aneta Judzińska

Strefa projektów edukacyjnych i społecznych

Celem tego przedsięwzięcia jest łączenie teorii z praktyką w tworzeniu projektów aktywizujących lokalne społeczności.

> Inicjatywa ta powstała jako efekt współpracy opiekunów naukowych i studentów trzech kół naukowych na Wydziale Studiów Edukacyjnych: KRAM (przy Zakładzie Socjopedagogicznych Problemów Młodzieży), Koła Edukacji Międzykulturowej (przy Zakładzie Pedeutologii) oraz „Socialis” (przy Zakładzie Badań Dyskursów Edukacyjnych).

Od 2017 roku ze względu na rosnące zainteresowanie wydarzenie odbywa się cyklicznie, w formie konferencji, której koordynatorkami są dr Aneta Judzińska i dr Agnieszka Nymś-Górna.

Strefa Projektów Edukacyjnych i Społecznych to przestrzeń, w której osoby i organizacje zaangażowane społecznie mogą promować dobre praktyki i dzielić się doświadczeniami projektowymi. Uczestnicy mają niepowtarzalną okazję do sieciowania, prezentowania swoich sukcesów czy omówienia wyzwań, z którymi zetknęli się w swoich przedsięwzięciach.

Istotnym elementem konferencji jest jej egalitarny charakter, sprzyjający integracji różnych środowisk akademickich, edukacyjnych i społecznych. Organizatorzy stale wzbogacają program wydarzenia, dostosowując go do współczesnych wyzwań. W edycjach z lat 2023 i 2024 wprowadzono nową grupę prelegentów: uczniów szkół średnich, co poszerzyło płaszczyznę wymiany doświadczeń i kontaktów o uczestników z mniejszym doświadczeniem życiowym i edukacyjnym.

Dopełnieniem konferencji jest Interdyscyplinarne Czasopismo Naukowe Socjalizacja-Edukacja-Transgraniczność, kierowane zarówno do młodych naukowców, jak i praktyków, w tym uczestników Strefy.

Czasopismo to stanowi dodatkową platformę wymiany myśli i wyników badań, promując współpracę między różnymi dziedzinami nauki i praktyki społecznej.

Strefa Projektów Edukacyjnych i Społecznych, oferując przestrzeń do rozwoju, nauki i wzajemnej inspiracji, dzięki swojej formule i zaangażowaniu uczestników jest istotnym punktem na mapie inicjatyw edukacyjnych i społecznych w Polsce.

Zespół projektu od lewej: dr Marlena Kazimierska, mgr Jagoda Górecka, dr Lucyna Myszka-Strychalska, mgr Stefaniya Abbasova, dr Aneta Judzińska, dr Agnieszka Nymś-Górna, dr Jonasz Pawlaczyk

ŚRODO- WISKO

Przyroda i środowisko to niezwykle ważne obszary aktywności na UAM – nasi naukowcy i naukowczynie zajmują się takimi zagadnieniami jak: edukacja ekologiczna, jakość gleb, zrównoważone rolnictwo czy uwrażliwianie na przyrodę.

Dr Mateusz Rogowski

Wyzwania nadmiernej turystyki

Overtourism (turystyfikacja) jest pojęciem młodym, dotyczącym nadmiernego nagromadzenia się turystów, które negatywnie oddziałuje na przyrodę, kulturę, lokalną społeczność i na nich samych.

> **Overtourism dotyka nie tylko popularnych miast, ale coraz częściej także obszarów przyrodniczych.**

Wynika to z mody na wypoczynek na łonie natury czy chęć bycia aktywnym. Zaliczany do najmniejszych w Polsce Park Narodowy Gór Stołowych odwiedza rocznie ponad milion osób. Z tego ponad połowa turystów odwiedza Szczeliniec Wielki i Błędne Skały. W 2016 roku park ten nawiązał współpracę z Wydziałem Nauk Geograficznych i Geologicznych, dzięki czemu dr Mateusz Rogowski z Katedry Turystyki i Rekreacji opracował wraz z ówczesnym dyrektorem parku, Bartoszem Małkiem, System Monitoringu Ruchu Turystycznego. Polega on na ciągłym, automatycznym zliczaniu turystów w parku i jego atrakcjach oraz na badaniach sondażowych turystów.

Zebrane dane umożliwiają analizę natężenia i zmienności ruchu turystycznego w parku i jego konkretnych obiektach, a także interpretację wielu zjawisk, na przykład sezonowości ruchu turystycznego czy wpływu zmian klimatycznych. Wspólnie z interesariuszami (pracownikami parku, mieszkańcami, turystami) wypracowano akceptowane przez użytkowników sposoby optymalizacji ruchu turystycznego.

Najważniejsze było wprowadzenie w 2022 roku pierwszych w Polsce, postrzeganych jako kontrowersyjne, limitów wejść. Liczbę wejść na trasy na Szczelińcu Wielkim i Błędnych Skałach ograniczono do 400 na godzinę. Ograniczenia te zrealizowano poprzez system biletów online, dający możliwość wykupienia biletu z wyprzedzeniem. Osoby bez biletów mogą skorzystać z dostępnej puli bezpośrednio w kasach biletowych, a tym, którzy nie zdołali wejść, proponuje

się alternatywne miejsca w najbliższym otoczeniu. Ponadto popularyzuje się atrakcje kulturowe w okolicy, związane z pozostałościami kamieniołomów, zanikającymi wsiami, miejscami o charakterze religijnym czy drewnianymi dzwonicami alarmowymi.

Po dwóch latach zauważono, że zmniejszyła się liczba turystów na Szczelińcu Wielkim i Błędnych Skałach, a zwiększyła w alternatywnych atrakcjach. Mieszkańcy odczuwają większy spokój i mniejsze korki na drogach dojazdowych, a turyści twierdzą, że na szlakach jest bardziej komfortowo.

Studentki UAM – wolontariuszki w projekcie

Prof. UAM Karolina Lewińska

Śmierć gleb oznacza głód

Profesor Karolinę Lewińską interesują gleby i ich rekultywacja. Gleby w dyskusji publicznej zupełnie się pomija, choć są one źródłem życia.

> – 95 procent żywności pochodzi z produkcji prowadzonej na glebach. Jeśli nie zadamy o ich dobrą kondycję, to niedługo możemy mieć poważny problem – mówi badaczka.

Naukowszczy jest liderką zespołu w projekcie LOESS, realizowanym w programie Horyzont Europa, w którym uczestniczy 20 partnerów z 16 krajów. Projekt dotyczy edukacji glebowej społeczeństwa – od przedszkolaków po dorosłych. W jego ramach będą tworzone innowacyjne formaty edukacyjne, na bazie współpracy między innymi z nauczycielami i działkowcami. Dodatkowo zespół pod kierownictwem prof. Lewińskiej stworzy na terenie Collegium Geographicum ogród glebowy z elementami ogrodu społecznego.

– Naszym zadaniem jest popularyzowanie wiedzy na temat gleby jako zasobu nieodnawialnego. Wykształcenie pełnego profilu glebowego trwa bowiem dziesiątki, a nawet setki tysięcy lat – mówi badaczka. Edukowanie ludzi jest konieczne, choćby dlatego, że jak uważają naukowcy, za 30 lat możemy stanąć przed widmem głodu. W pogoni za coraz wyższymi plonami nawozimy coraz więcej, a także stosujemy coraz więcej pestycydów.

Istotny jest również fakt, że aż 75 procent terenów rolnych przeznaczonych jest pod uprawy, które stanowią paszę dla zwierząt rzeźnych.

– Tylko jedna czwarta tych gleb stanowi areal pod uprawę roślin przeznaczonych do konsumpcji przez ludzi. Tymczasem 88 procent kalorii, które spożywamy, pochodzi z pożywienia roślinnego. Poświęcamy więc bardzo dużo wody i gleb pod wypas zwierząt lub produkcję paszy, z czego mamy niewielki pożytek – zauważa prof. Lewińska.

– Niestety rolne zasoby glebowe na świecie kurczą się w zastraszającym tempie. Tylko w Polsce każdego dnia wyłączanych jest 10,5 hektara gleb, i to często żyznych, pod budownictwo oraz przemysł. Może nam się wydawać, że mamy sporo obszarów ładowych, ale przecież nie wszystkie gleby nadają się do produkcji rolniczej. Tylko 10 procent nie wymaga specjalnych zabiegów. Żyjemy w poczuciu, że gleby są wszędzie, a zasoby glebowe się wyczerpują – przekonuje naukowszczy.

Pola pod osadnikiem poflotacyjnym Wartowice, koło Bolesławca

Dr Jakub Alejski

Epicnutrients – zrównoważone polepszacze gleb

Projekt ma na celu stworzenie ram współpracy dla naukowców z różnych dziedzin w celu poszukiwania innowacyjnego sposobu wytwarzania polepszacza gleby, wpisującego się w strategię zrównoważonego rolnictwa.

> UAM w projekcie reprezentują dr Jakub Alejski i mgr Elżbieta Kowalska z Wydziału Antropologii i Kulturoznawstwa.

Badacze z UAM oraz uniwersytetów: Arystotelesa w Salonikach, Górnej Alzacji w Miluzie i uczelni w Stuttgarcie prowadzą pod egidą EPICUR Alliance badania mające na celu rozpoznanie możliwości przetwarzania rolniczych odpadów stałych w biowęgiel, a następnie wzbogacania go przy pomocy zimnej plazmy i wykorzystywania jako ulepszacza gleby. Takie rozwiązanie pozwoliłoby nie tylko na zmniejszenie ilości chemicznych nawozów w uprawach rolniczych, ale również na przetwarzanie odpadów rolniczych i ponowne wprowadzanie do obiegu zawartych w nich substancji odżywczych, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie w projekcie analizowane są społeczne i kulturowe aspekty praktyki naukowej – zależności i czynniki zachodzące między ludzkimi i nieludzkimi obiektami wpływającymi na proces wytwarzania wiedzy naukowej.

Unikalność projektu wynika z jego interdyscyplinarnego charakteru – zespół obejmuje różne dziedziny: środowiskową inżynierię procesową, badania materiałowe, agronomię, społeczne studia nad nauką i technologią. Pozwoliło to na wypracowanie metod komunikacji i współpracy między przedstawicielami różnych obszarów nauki oraz metod komunikacji między akademią i społeczeństwem. Koncepty obecne w projekcie były szeroko konsultowane zarówno z przedstawicielami świata nauki, jak i podmiotami przemysłowymi zajmującymi się innowacjami w rolnictwie (Corteva Agriscience, BioSolids).

Rezultatem projektu jest wytworzenie ram interdyscyplinarnej współpracy między europejskimi podmiotami naukowymi. Efektem po zakończeniu projektu będzie publikacja wyników badań pozwalających na ocenę koncepcji wykorzystania biowęglu w rolnictwie, a także otwarte interaktywne medium cyfrowe, które wizualnie przedstawi czasowe, przestrzenne, ekologiczne i kulturowe przemiany związane z transeuropejską współpracą naukową nad zrównoważonym rozwojem.

Praca z biowęglem

Dr Szymon Chowański i dr Jan Lubawy

Białko z owadów na talerzu

Wysokiej jakości białko z owadów może w przyszłości zastąpić mięso, a biolodzy z UAM: dr Jan Lubawy i dr Szymon Chowański z zespołem z Zakładu Fizjologii i Biologii Rozwoju Zwierząt badają optymalizację hodowli jadalnych owadów.

> Naukowcy pozyskali międzynarodowy grant z konkursu Narodowego Centrum Nauki (NCN) i sieci Joint Programming Initiative „A Healthy Diet for a Healthy Life” (JPI HDHL).

W obliczu zmian klimatu i rosnącego zapotrzebowania na wodę dotychczasowy system produkcji żywności może załamać się w najbliższych dekadach. Hodowla owadów może być odpowiedzią na te problemy. Unia Europejska dopuściła już do spożycia przez ludzi mączkę z larw chrząszcza *Tenebrio molitor* i produkty z niektórych gatunków świerzczy oraz larw muchówki *Hermetia illucens*.

Projekt „Hodowla owadów jadalnych jako przykład zrównoważonej produkcji zwierzęcej oraz źródło systemów pakowania: nowe technologie dla poprawy jakości i bezpieczeństwa żywności oraz wzrostu akceptacji społecznej” koncentruje się na oszczędzaniu wody i produkcji zero waste. Hodowla owadów zużywa znacznie mniej wody niż tradycyjna hodowla zwierząt, co wynika między innymi z pobierania przez owady wody z pokarmu.

Głównym celem projektu jest optymalizacja diety *Tenebrio molitor*, aby zmniejszyć zużycie wody przy zachowaniu jakości białka i tłuszczu. Badania będą także obejmować analizę mikrotoksyn i potencjalnych alergenów w półproduktach. Doktor Chowański podkreśla, że w hodowli owadów wykorzystuje się odpady roślinne, co przyczynia się do ograniczenia ilości upraw rolnych.

Biolodzy z UAM zbadają również możliwość wykorzystania produktów ubocznych z przetwarzania owadów do produkcji biodegradowalnych opakowań. Chitozan, uzyskiwany z chitynowych frakcji owadów, jest popularny w produkcji ekologicznych opakowań. Za hodowlą owadów przemawiają względy ekologiczne, ekonomiczne oraz zdrowotne. Białko z owadów jest pełnowartościowe, zawiera korzystny skład aminokwasowy i większą ilość tłuszczów nienasyconych niż tradycyjne mięso.

Projekt ma wysoki potencjał wdrożeniowy, a jego realizacja nie byłaby możliwa bez współpracy z międzynarodowymi partnerami, w tym z Uniwersytetem w Rennes, FH Joanneum w Austrii i firmą Ÿnsect, liderem w hodowli owadów.

Dr Szymon Chowański podczas badań

Prof. UAM Robert Przekop

Polimery a gospodarka obiegu zamkniętego

Od publikacji raportu Klubu Rzymskiego zatytułowanego „Granice wzrostu” minęło już ponad 50 lat.

> **Dokument ten stanowił analizę, która zwróciła uwagę na ograniczenia możliwości wzrostu cywilizacji w kontekście zużycia zasobów naturalnych.**

Konkluzja opracowania była jasna: aby zapewnić trwały rozwój, cywilizacja musi dążyć do ograniczenia konsumpcji i zużycia nieodnawialnych zasobów Ziemi. W praktyce oznacza to konieczność tworzenia systemów, w których obieg surowców i odpadów będzie przebiegał w sposób zamknięty. Jest to zadanie wymagające skoordynowania setek cykli, w których energia i materia organiczna łączą się, by tworzyć zasoby niezbędne do codziennego życia, w tym do życia w akceptowalnym standardzie.

Współczesna cywilizacja nie mogłaby funkcjonować bez tworzyw sztucznych, takich jak plastik. Warto jednak podkreślić, że tworzywa te nie powinny być postrzegane jedynie przez pryzmat produktów krótkotrwałego użytku – opakowań. W rzeczywistości tworzywa sztuczne są wszechobecne w naszym otoczeniu.

Zespół prof. UAM Roberta Przekopa z Centrum Zaawansowanych Technologii (CZT) skupia się na opracowywaniu materiałów opartych na tworzywach sztucznych, które pochodzą z produkcji roślinnej, co eliminuje potrzebę wykorzystywania paliw kopalnych. Zastąpienie obecnie stosowanych polimerów nowymi materiałami wymaga szeroko zakrojonych badań oraz współpracy z różnymi podmiotami, w tym samorządami, organizacjami pozarządowymi, szkołami i nauczycielami, a także z sektorem gospodarczym. Wdrażanie nowych biomateriałów wiąże się z koniecznością opracowania nowych procedur i technologii recyklingu. Naukowcy z CZT dążą więc do tego,

by wytwarzane materiały były trwałe i mogły służyć dłużej niż współczesne. W ramach swoich badań poszukują możliwości wykorzystania bioodpadów – na przykład słomy, trzciny, odpadów owoców czy fusów kawowych – które w połączeniu z biopolimerami stanowią podstawę zielonych materiałów przyszłości, idealnie wpisujących się w założenia gospodarki cyrkularnej.

Naukowcy, którzy zajmują się projektowaniem polimerowych materiałów przyszłości, powinni mieć bowiem na uwadze nie tylko specyfikę swojej wąskiej dziedziny, ale przede wszystkim nadrzędny cel, jakim jest rozwój gospodarki obiegu zamkniętego.

Wydruk 3D głowy prof. Bogdana Marcińca, twórcy i pierwszego dyrektora CZT. Wydruk powstał z biomateriału na podstawie laserowego skanu.

Prof. UAM Justyna Wiland-Szymańska

Ogród Botaniczny UAM - oaza zieleni w centrum miasta

Zapraszamy do Ogrodu Botanicznego UAM – naszej oazy zieleni i centrum edukacji przyrodniczej – zachęca prof. Justyna Wiland-Szymańska, jego dyrektorka.

> Zmiany klimatyczne obserwowane w ostatnich latach wpływają na jakość życia we wszystkich regionach świata.

Łagodzenie ich wpływu na funkcjonowanie lokalnych społeczności ma szczególne znaczenie w miastach, gdzie w związku z urbanizacją i utrudnionym kontaktem z przyrodą ożywioną u coraz większej liczby osób zachodzi zjawisko tzw. ślepoty na rośliny. Termin ten, oznaczający niezauważanie roślin w swoim otoczeniu, został wymyślony 20 lat temu przez dwójkę botaników: Elizabeth Schussler i Jamesa Wandersee. Ogród Botaniczny UAM jest wspaniałym remedium na ten problem – jest nie tylko dostępnym przez cały rok i bezpłatnie parkiem, który odwiedza ponad 250 tysięcy osób rocznie, ale przede wszystkim ostoją gatunków chronionych i zagrożonych wyginięciem. Przechowywany jest tutaj bowiem dla przyszłych pokoleń, w formie żywych kolekcji oraz nasion, materiał genetyczny wielu roślin. Teren ogrodu zamieszkuje także wiele gatunków zwierząt, w tym owadów, ptaków i płazów.

Nie mniej ważna jest realizowana przez zespół ogrodu edukacja przyrodnicza, zachęcająca do zrozumienia i poszanowania natury. Całoroczne zajęcia edukacyjne kierowane są do zorganizowanych grup w każdym wieku. Ich profesjonalne przygotowanie i atrakcyjna forma sprawiają, że wycieczki i warsztaty cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem. Szeroko pojętej edukacji społecznej służą także zlokalizowane w przestrzeni ogrodu wystawy plenerowe, dotyczące różnych aspektów bioróżnorodności.

Misja przyciągania ludzi do natury realizowana jest także poprzez różnorodne wydarzenia artystyczne, uwrażliwiające na przyrodę poprzez sztukę. Przestrzeń dla swoich aktywności – chociażby w ramach biegów – znajdują tutaj również sportowcy.

Pracownicy Ogrodu Botanicznego dzielą się swoim doświadczeniem i wiedzą na temat roślin w ramach współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami w Poznaniu i całej Polsce, konsekwentnie promując zrównoważony rozwój i ochronę bioróżnorodności.

Jeden z zakątków ogrodu

Dr Piotr Lupa

Demonstracyjny ogród klimatyczny

Oprócz funkcji edukacyjnych, ogród ma stanowić miejsce odpoczynku i integracji społeczności akademickiej i lokalnej. Pełni też rolę edukacyjno-dydaktyczną.

> **Koncepcja ogrodu została wypracowana wspólnie przez studentów i pracowników UAM oraz lokalną społeczność w ramach warsztatów „Lokalny plan działania na rzecz klimatu” w międzynarodowym projekcie „Terrifica” – opowiada uczestniczący w nim dr Piotr Lupa z Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej.**

W przestrzeni ogrodu odbywają się zajęcia dla studentów i uczniów szkół ponadpodstawowych oraz spotkania edukacyjne z mieszkańcami poświęcone przeciwdziałaniu zmianom klimatu i adaptacji do skutków tych zmian, ze szczególnym uwzględnieniem roli zielono-błękitnej infrastruktury i rozwiązań opartych na zasobach przyrody (nature-based solutions – NBS).

Tego rodzaju rozwiązania są już demonstrowane w ogrodzie, na przykład:

- zielen wertykalna (pnącza), rabaty preriowe, łąka kwietna – wszystkie służą wzmocnieniu bioróżnorodności i poprawie warunków aerosanitarnych oraz przynoszą istotne korzyści estetyczne,
- system przechwytywania wody opadowej, którego głównymi elementami są ogród deszczowy (retencja) i zbiornik na deszczówkę – rozwiązanie to daje możliwość gromadzenia wody do wykorzystania w czasie jej niedoborów oraz ilustruje możliwość retencjonowania nadmiaru wody w naturalnych nieckach infiltracyjnych obsadzonych roślinnością (przeciwdziałanie spływowi powierzchniowemu wód, ochrona przed skutkami suszy),
- nasadzenia drzew, które odgrywają kluczową rolę w regulacji warunków termalnych (łagodzenie miejskiej wyspy ciepła i fal upałów – korzyści zdrowotne i poprawa komfortu).

Zamontowano także panele fotowoltaiczne oraz dodatkowe elementy małej architektury ogrodowej. Projekt został dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Zajęcia ze studentami w ogrodzie klimatycznym

Prof. Marlena Lembicz

Ekoedukacja według modelu STEAM

Model edukacyjny STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) to innowacyjne podejście integrujące naukę, technologię, inżynierię, sztukę i matematykę.

> Wydział Biologii już od dwóch lat przygotowuje przyszłych nauczycieli biologii i przyrody zgodnie z tym modelem i jako jedyny w Polsce ma certyfikat Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji jakości kształcenia nauczycieli biologii i przyrody.

Celem programu jest przygotowanie absolwentów do:

- realizacji interdyscyplinarnych projektów edukacyjnych, wykorzystujących technologie komunikacyjno-informatyczne i angażujące uczniów w rolę odkrywców i badaczy,
- skutecznej integracji nauczycieli różnych przedmiotów oraz społeczności lokalnych na rzecz wspólnych działań dla dobra naszej planety.

Podejście STEAM wpisuje się w trend tworzenia międzysektorowych partnerstw, które stawiają czoło współczesnym wyzwaniom. Hasłem przewodnim projektów studentów w 2023 roku były „Rzeki planety”. Efekty tych działań edukacyjnych obejmują:

- cztery interdyscyplinarne projekty zrealizowane dla uczniów, które miały na celu praktyczne zastosowanie wiedzy z zakresu STEAM. Głównymi celami projektów było zapoznanie uczniów z: (1) różnorodnością rzek na świecie, (2) zanikającą bioróżnorodnością rzek na przykładzie jesiotra bałtyckiego, (3) rolą bobrów w kreowaniu architektury rzek, (4) metodami pracy hydrologów – badaczy środowiska wodnego;
- cztery artykuły napisane przez studentów, jeden przez prowadzących przedmiot oraz rozdział w monografii w języku angielskim. Wszystkie publikacje zostały udostępnione na międzynarodowej platformie eTwinning dla nauczycieli;

- film promujący edukację według modelu STEAM, w którym wystąpili prof. Marlena Lembicz i Tomasz Ordza, opiekunowie projektu;
- międzyuczelnianą konferencję dla studentów „Edukacja przyszłości” z udziałem przedstawicielki Komisji Europejskiej ds. zmian klimatu zorganizowaną we współpracy UAM z Uniwersytetem Gdańskim.

Model STEAM nie tylko wzbogaca proces nauczania, ale również kształtuje przyszłych liderów, gotowych mierzyć się z wyzwaniami współczesnego świata także poprzez innowacyjne podejście do nauki i edukacji.

Zajęcia w terenie z uczniami patronackiej Społecznej Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Nowaka w Dąbrówce

Prof. Damian Łowicki

Code for Green

UAM uczestniczy w projekcie Code for Green, prowadzonym przez Fundację Forum Inicjatyw Społecznych w partnerstwie z Politechniką Poznańską.

> Projekt ma na celu edukację dzieci i młodzieży w zakresie ochrony środowiska z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i programowania.

Program obejmuje osiem szkół w Polkowicach, we Wrześni i w Poznaniu, które mają nowoczesne pracownie Code for Green. Rolę mentora nauczycieli oraz prowadzącego i organizującego warsztaty dla uczniów pełni prof. Damian Łowicki z Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM.

Uczniowie uczestniczą w zajęciach projektowych z zakresu programowania i robotyki w ochronie środowiska, zajęciach terenowych w Parku Narodowym Ujście Warty, wykładach na temat ochrony środowiska oraz zajęciach na Politechnice Poznańskiej i UAM. Metody pracy rozwijają umiejętności miękkie uczniów niezbędne w zawodach przyszłości: inicjatywność, kreatywność, współodpowiedzialność, empatię i współpracę oraz krytyczne myślenie.

Nauczyciele korzystający z nowoczesnych narzędzi w przyjaznych pracowniach mogą aktywizować uczniów i budować przestrzeń do dialogu społecznego, stając się ambasadorami ochrony klimatu, zasobów wodnych i bioróżnorodności.

Profesor Łowicki organizuje też cykl webinarów z udziałem profesorów UAM oraz prowadzi warsztaty z wykorzystaniem MobiLabu – mobilnego laboratorium, które łączy nowe technologie z zajęciami terenowymi i analizą danych. Zajęcia obejmują ochronę powietrza i klimatu, bioróżnorodności i wód oraz nowoczesne technologie w ochronie środowiska.

Efekty pracy uczniów to między innymi ławka solarna, aplikacja FLODA monitorująca stan wody, płot retencjonujący wodę, turbiny prądotwórcze na blokach mieszkalnych i interaktywne ule. Projekt zapewnia także sprzęt wspierający edukację, jak aparatura pomiarowa, mikroskopy i komputery, co pozwala młodzieży zdobywać umiejętności przydatne na rynku pracy.

Code for Green promuje dialog między młodzieżą a władzami, dając uczniom poczucie sprawczości i ucząc aktywizmu i zaangażowania obywatelskiego. Do czerwca 2024 roku warsztaty z MobiLabem przeprowadzono w 30 szkołach. Projekt jest finansowany przez fundacje Terre des hommes i Volkswagen Belegschaftsstiftung.

Warsztaty w parku przypałacowym w Zaniemyślu

Nocne eksplorowanie przyrody

Noc w lesie

To jedno z wyjątkowych wydarzeń organizowanych cyklicznie przez Nadnotecki Instytut UAM w Pile we współpracy z Nadleśnictwem Zdrojowa Góra (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile).

> **Celem tego przedsięwzięcia jest upowszechnianie wiedzy przyrodniczej, wspólne wędrówki edukacyjne przez pilskie lasy i propagowanie zdrowia środowiskowego.**

Do tej pory odbyły się cztery edycje wydarzenia, które cieszy się sporym zainteresowaniem mieszkańców Pili i regionu. W ostatniej edycji wzięło udział ponad 140 uczestników. Tematyka i trasa wycieczki są przygotowane w taki sposób, aby mogli wziąć w niej udział zarówno seniorzy, jak i kilkulatki.

„Noc w lesie” składa się z dwóch części: wykładu w Nadnoteckim Instytucie UAM w Pile prowadzonego przez badacza, specjalistę w zakresie tematyki danej edycji, i wieczorno-nocnej wycieczki terenowej po pilskich lasach, w tym rezerwatach i obszarach Natura 2000, prowadzonej przez dr. Pawła M. Owsianego, dyrektora NI UAM w Pile, i leśników z Nadleśnictwa Zdrojowa Góra. Na koniec uczestnicy spotykają się przy integracyjnym ognisku i mogą wziąć udział w konkursie z nagrodami.

Motywym przewodnim każdej „Nocy w lesie” jest życie różnych gatunków zwierząt występujących w pilskich lasach. Do tej pory uczestnicy mieli okazję poszerzyć swoją wiedzę przyrodniczą i poznać ogrom ciekawostek na temat nocnego życia sów, nietoperzy, małych ssaków czy niezwykłych zwierząt wodno-łądowych – płazów.

Inicjatywa to wyjątkowa okazja dla uczestników do jednoczesnej nauki, bliskiego kontaktu z naturą i możliwości zadbania o swoje zdrowie psychiczne i fizyczne dzięki aktywności na świeżym powietrzu.

Dr Paweł Owsiany z grupą podczas spaceru

Kalejdoskop: popularyzacja nauki, integracja, aktywizacja

Oprócz badań i edukacji na UAM ma miejsce wiele inicjatyw integrujących i aktywizujących lokalne społeczności.

Popularyzujemy naukę, uwrażliwiamy na potrzeby innych ludzi, na przyrodę i kulturę.

Klimatyczny Człowiek Roku 2023

– to konkurs Ministerstwa Klimatu i Środowiska, który wygrał dr hab. Krzysztof Zawierucha z Wydziału Biologii w kategorii „Młody Naukowiec”.

W konkursie docenione zostały jego badania dotyczące bioróżnorodności kriosfery i jej ochrony. Pomimo tego, że ekosystemy glacialne wydają się odległe dla osoby mieszkającej w centrum Europy, problemy związane z topniejącą i znikającą kriosferą są istotne w skali globalnej, a zatem dotyczą każdego mieszkańca naszej planety.

Koncert charytatywny

organizowany kolejny raz przez Koło Naukowe Ekonomii Społecznej działające na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa odbył się 5 czerwca w Auli UAM. Zespół Koła poszukuje sposobów na dotarcie do szerszej widowni, przekazując istotne wartości: pomoc, wolontariat, działalność społeczną i wrażliwość na drugiego człowieka. Tegoroczna edycja pod hasłem „Republika niewysłuchanych” poświęcona była walce z depresją wśród dzieci i młodzieży. Zebrano 66 301 zł.

„Direction: Space”

to konkurs, w którego finale znalazł się zespół studentów Wydziału Chemii w składzie: J. Wojtukiewicz, G. Ławiński, G. Fita, N. Bogdanowicz, A. Taras. Jego celem było zaprojektowanie nowatorskiego doświadczenia, możliwego do przeprowadzenia jedynie w warunkach mikrogravitacji na Międzynarodowej Stacji Kosmicznej. Zespół zaproponował doświadczenie badające wpływ obniżonej grawitacji na kierunek wzrostu korzeni roślin, którego wyniki pozwoliłyby na lepsze planowanie upraw na innych planetach.

Podręcznik dotyczący cyberprzestępczości

przygotują pracownicy Wydziału Prawa i Administracji dr Martyna Kusak i dr Łukasz Szoszkiewicz. Wygrali oni przetarg Agencji Praw Podstawowych UE dotyczący sporządzenia podręcznika ułatwiającego stosowanie prawa UE i Rady Europy w sprawach związanych z cyberprzestępczością oraz dowodami elektronicznymi. Oferta złożona przez pracowników WPIA została najwyższą ocenioną z uwagi na kompetencje zespołu i przyjętą metodologię.

„Pokaż język. Słowem o słowie”

to książka opracowana przez germanistów z UAM, dr Violetę Frankowską i dr. Miłosza Woźniaka. W przybliżony sposób przybliża dzieciom tajniki gramatyki języka polskiego. Publikacja, inspirowana niemiecką książką „Wer denkt sich die Wörter aus?”, powstała dzięki współpracy naukowców z UAM i Uniwersytetu Marcina Lutra w Halle. Dostosowano treść do rodzimych czytelników, dodając nowe rozdziały, między innymi o zdrobieniach. Podręcznik zawiera ręcznie malowane ilustracje Dietera Gilferta.

Przedszkole Uniwersyteckie

zapraszające dzieci już od 2,5 roku życia rozpoczęło swoją działalność w Domu Studenckim Meteor na Kampusie Morasko. Placówka prowadzona jest przez Poznański Park Naukowo-Technologiczny i wyróżnia się autorską koncepcją edukacyjną stworzoną we współpracy z Instytutem Małego Dziecka im. Astrid Lindgren. Przedszkole ma dwie sale dydaktyczne, salę do zajęć ruchowych, ogródek edukacyjny i plac zabaw. Otwarcie przedszkola wspiera społeczność akademicką, integrując potrzeby edukacyjne i rodzinne.

Innowacje społeczne i zrównoważony rozwój

(ZR) były tematem letniej szkoły dla prawie 30 przedstawicieli ukraińskich uczelni, która odbyła się w kwietniu 2024 roku. Otoczenie uczelni oczekuje aktywnego zaangażowania uniwersytetów w te kwestie, a wieloaspektowe raportowanie inicjatyw wpisujących się w ZR wymagane jest przez czołowe światowe rankingi. Szkoła, zorganizowana przez zespół w składzie: A. Fiedler, dr A. Kozłowska, K. Wala, dr K. Mazur, była doskonałą okazją do sieciowania i wymiany doświadczeń.

Ryneczek kwiatów

organizuje od kilku lat prof. UAM Mirosław Makohonienko, który własnoręcznie hoduje zielone maluchy u siebie w domu i ogrodzie, a potem dzieli się nimi ze studentami i pracownikami. Do wyboru są różne gatunki i wielkości: od maleństw po kilkuletnie okazy. Kwiaty rozchodzą się błyskawicznie, w ciągu kilku dni kilkaset roślin znajduje nowych opiekunów. Dodatkowo pracownicy UAM są zapraszani do przynoszenia na wydział używanych pustych doniczek – zero waste w praktyce.

Wielkie Czytanie wierszy Wisławy Szymborskiej

było ostatnim punktem obchodów setnej rocznicy urodzin poetki na UAM. Pracownicy uniwersytetu, studenci, uczniowie, poznanicy czytali wybrane utwory noblistki w Sali Lubrańskiego. „Poezja jest nam niezwykle potrzebna, żeby się zatrzymać, móc zastanowić, móc pomyśleć trochę nad sobą, nad światem. W tym wiecznie rozpędzonym rytmie współczesnego świata takie chwile zadumy są bezcenne” – powiedziała rektor UAM prof. Bogumiła Kaniewska, otwierając wydarzenie.

Supernowoczesne Centrum Krioobrazowania

zostanie utworzone na Wydziale Biologii. Techniki mrożeniowe w mikroskopii pozwalają zachować właściwości immunogenne materiału biomedycznego i rzeczywisty skład chemiczny próbek mikroskopowych oraz obserwację struktury cząsteczek i kompleksów białek w rozdzielczości niemal atomowej. Szefem zespołu projektowego jest prof. UAM Sławomir Samardakiewicz.

„Spotkania z nauką”

to cykl wykładów popularnonaukowych prowadzonych przez pracowników Wydziału Biologii (koordynacja prof. UAM Małgorzata Wojtkowska). Dzięki nim mieszkańcy gminy Kórnik mogli zapoznać się z wynikami badań botanicznych prowadzonych na pobliskim półwyspie, zrozumieć podobieństwa w komunikacji zwierzęcej i ludzkiej, zorientować się, na czym polegają badania nad ekosystemami leśnymi, jak działają komórkowe molekularne elektrownie, jak bada się ludzki genom i inteligencję, czym jest medycyna personalizowana.

Cyfrowy Plan Poznania

to projekt zrealizowany przez dr. Dawida Abramowicza z Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych oraz Studenckie Koło Naukowe Geografów wraz z nauczycielami geografii, Urzędem Miasta Poznania i Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym. Mapa skierowana jest przede wszystkim do nauczycieli geografii z Poznania oraz mieszkańców i osób zainteresowanych geograficznymi fyrtłami w mieście. To propozycja obiektów, które mogą zostać wykorzystane w edukacji geograficznej i ekologicznej na terenie miasta.

Warsztaty i wykłady

o języku niderlandzkim i kulturze Holandii oraz Belgii dla wielkopolskich szkół ponadpodstawowych organizuje prof. Robert de Louw z zespołem. Uczniowie mają okazję uczestniczyć w lekcji języka niderlandzkiego, podczas której poznają podstawowe dźwięki oraz przydatne wyrażenia. Biorą także udział w quizie sprawdzającym ich znajomość historii i kultury tych krajów – w tym o słynnych kanałach, rowerach oraz tradycyjnym jedzeniu.

Zwiększanie dostępności

i skuteczności komunikacyjnej pism urzędowych, upowszechnianie standardów prostego, łatwego do czytania i rozumienia języka (ETR) to inicjatywa, nad którą na prośbę Urzędu Miasta Poznania od kilku lat pracują prof. UAM Jarosław Liberek i dr hab. Karolina Ruta-Korytowska. Oprócz szkoleń i warsztatów dla pracowników UMP, prowadzą audyt pism, proponując ich upraszczanie. We współpracy z PCSS stworzyli też narzędzie informatyczne z potencjałem rynkowym, które automatycznie upraszcza teksty urzędowe.

Wielkopolska Superliga Liceów

to prestiżowe zawody dla 180 uczniów i 30 nauczycieli, w których udział bierze 30 najlepszych liceów w województwie. Projekt ma na celu wyłanianie i wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych, którzy rywalizują w czterech przedmiotach: biologii, chemii, matematyce i języku angielskim. Jest to przedsięwzięcie Samorządu Województwa Wielkopolskiego realizowane wraz z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli. Za stronę merytoryczną konkursu odpowiadają pracownicy UAM. Prace koordynuje prof. UAM Sebastian Paczos.

„Lilac/Bez”

to krótkometrażowy, w pełni profesjonalny dokumentalny film profesorów UAM Marka Kaźmierczaka i Miłkołaja Jazdona, w konwencji fotofilmu, ze zdjęciami wybitnego fotografa Piotra Jaxy. Po ponad stu latach trzy kobiety przybywają z USA do dawnych sztetli, z których pochodzą ich przodkowie. Opowiedziana jest polska, żydowska i amerykańska – ale przede wszystkim kobieca – historia oraz doświadczenie braku. „Bez” to bowiem nazwa krzewu albo brak kogoś lub czegoś.

Pokolenie Z wobec prawdy,

postprawdy i manipulacji powszechnych w mediach społecznościowych to temat pilotażowych badań dr. Artura Urbaniaka z Instytutu Lingwistyki Stosowanej. Grupie tej przypisuje się bowiem łatwość posługiwania się internetem, która nie idzie w parze z umiejętnościami krytycznego myślenia. Naukowiec będzie kontynuował badania – także w kontekście niewerbalnych elementów komunikowania.

Dzień Kół Naukowych

odbył się 17 kwietnia 2024 roku. Jest to coroczne wydarzenie ogólnouczelniane dla wszystkich kół naukowych i stowarzyszeń studenckich UAM, zrzeszających aktywnych studentów szukających dodatkowych dróg rozwoju. To doskonała okazja do zaprezentowania osiągnięć i przeprowadzonych projektów, ale też miejsce do integracji, odnalezienia inspiracji i wymiany poglądów.

Projekt „Polish PIE”

(Pedagogical Innovation in Education) realizowany przez UAM w międzynarodowym konsorcjum wspiera nauczycieli i kadrę kierowniczą szkół polonijnych przez rozbudowanie i wzmocnienie ich kompetencji społeczno-przyrodniczych przy wykorzystywaniu technologii cyfrowych. Powstanie też książka, w której znajdą się rozdziały teoretyczne i scenariusze zajęć. Przewidziano także wycieczki krajoznawcze z zadaniami dotyczącymi lokalnej fauny i flory z każdego kraju projektowego. Dofinansowanie: UE, koordynacja: dr Michalina Kasprzak.

Festiwal Niezależnej Kultury Białoruskiej

odbył się w maju na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa. W trakcie Festiwalu można było wziąć między innymi udział w interaktywnym quizie wiedzy o Białorusi, warsztatach plecenia ze słomy, projekcji spektaklu „Dziady”, koncercie białoruskiej muzyki, wystawie na temat historii białoruskich symboli. Festiwal zorganizowała studencka organizacja Lichtar, działająca na WNPiD od 2023 r.

WYDAWCA:

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

POMYSŁODAWCZYNI:

dr Joanna Morawska

REDAKCJA:

Anna Schmidt-Fiedler

WSPÓŁPRACA:

Petra Janowiak, Anna Kuca-Szpytko, Adriana Machowiak

TEKSTY:

**Anna Schmidt-Fiedler, Krzysztof Smura, Magda Ziótek,
Ewa Konarzewska-Michalak, realizatorzy projektów**

FOTOGRAFIE:

Adrian Wykrota, Władysław Gardasz

oraz

Łukasz Gdak – str. 60, 64

Maciej Nowaczyk – str. 56, 78

Maciej Fabiszak – str. 28

Annegret Günther – str. 31

Violka Kuś – str. 33

Adam Czerneńko – str. 47

Joanna Dębicka-Jocka – str. 75

Paulina Michałek-Komorowska – str. 76, 77

Natalia Kostić – str. 79, koncert

Realizatorzy projektów

KOREKTA:

Elżbieta Gola

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

Krzysztof Molenda

DRUK I OPRAWA:

DRUKARNIA OLEJNIK

COPYRIGHT

© Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

UNIwersytet ZAANGAŻOWANY 2024

UNIwersYTET ZAANGAŻOWANY **2024**

POZNAŃ 2024